

Naročnina mesečno
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Gömbös v Varšavi

Dim marsejskih smrtonosnih strelcev se še ni razpršil, ko je g. Gömbös, ministrski predsednik države, ki s svojo suverenostjo ščiti Janko pusto, stopil na poljska tla.

Ze spomladi je bil dogovorjen ta obisk, a ga je Gömbös iz različnih razlogov odlagal. Povsem razumljivo je, da ni bil marsejski atentat za g. Gömbösa nikakoli ovira, radi katere bi moral vnovič odložiti svoj obisk; da imajo Gömbös, Kanye in Bethleni tako trden oklep okoli svoje politične vesti, da ga dim marsejskih strelcev ni mogel predreti, čeprav vse nitke vodijo iz Marceilla v Janko pusto, je znano iz diplomatske zgodovine. Nasprotno, Gömbös je hotel prav s tem obiskom pred vsem svetom dokumentirati, da Madjarska ni osamljena. Presenetilo pa nas je, da niso poljski državniki mogli najti diplomatskih rokavic, v katerih bi vsiljivemu gostu namignili, da bi jim v tem trenutku bilo ljubše, ko bi bil ostal doma.

V politiki je pač treba računati z dejstvi in vsako jadikovanje, kako bi se moralo to ali drugo drugače izvršiti, nam nič ne pomaga. Dejstvo je, da je Gömbös v trenutku, ko sta Mala antanta in Balkanski sporazum s svečano izjavo v Belgradu pokazala popolno solidarnost z nami in proglasila, da bosta po marsejski tragediji še z večjo vneto nadaljevala dosedanje politično status quo ante, lahko podpisal v Varšavi pogodbo o duhovnem sodelovanju s Poljsko. Četudi so takšne pogodbe lahko povsem nedolžnega značaja, zadobe v trenutku določene mednarodnega položaja važen pomen. Radi verjamemo, da ni bil ta čin s poljske strani demonstrativnega značaja, naperjen proti Mali zvezi in proti današnjemu stanju v Podonavju. Kljub temu ostane dejstvo, da so mu vsaj Madjari hoteli dati za značaj in da utegne še okrepiti madjarske iluzije glede revizije v Podonavju.

Prav te dni se je madjarski tisk vnovič oglasil z zahtevo po reviziji meja in celo namigaval, da bi se dala Podkarpatska Rusija porazdeliti med Poljsko in Madjarsko. Kaj čuda, če so Čehoslovaki spriči takšnih glasov videli v Gömbösovem obisku puščico, izstreljeno proti celotnosti njihove države. Napetost med Čehoslovaki in Poljaki radi poljske manjšine v Tesinu je sicer popustila, a odstranjena še ni. Čehoslovaška republika je v tem pogledu toliko bolj občutljiva, ker je Poljska odklonila francosko zamisel vzhodnega pakta tudi radi tega, ker ni hotela jamčiti za nedotakljivost češko-slovaške meje proti Madjarski. Znano je tudi, da bi se Poljaki radi iznebili germanske nevarnosti na ta način, da bi pritisk germanstva usmerili proti jugu. V tem pravcu gre Hitlerjeva politika; Anschluss je samo en člen njene verige. Kako se ne bi Čehoslovaki bali tega germanskega plaza? Naravno, da so tudi rado-vedni, o čem se je nedavno razgovarjal Hitlerjev odposlanec von Papen z Gömbösom. Ali ni mogoče, da bi se bila menila o sodelovanju Nemčije, Poljske in Madjarske? V tej zvezi je tudi značilno, da se Hitler po svojih emisarijih prav te dni na vso moč trudi, da bi tudi Balkan pridobil na svojo stran. Temu Hitlerjevemu prizadevanju stoji zaenkrat nasproti formalen sklep Male zveze v Belgradu, da bodo njene članice nadaljevale dosedanje politiko.

Za nadvladje v srednji Evropi, oziroma v Podonavju in deloma tudi na Balkanu se danes bijeta nemški in italijanski vpliv. Mussoliniju je strah pred Germani zaprl revizionistična ustne; zaradi Anschlusa je moral ustaviti revizionistično gonjo. Madjari so protestirali, ker je v svojem milanskem govoru spozabile na krivice triansonske pogodbe. Mussolini je bil prisiljen popraviti to napako s posebno brzjavko na Gömbösa, čes, da je na tem in tem mestu svojega govora mislil na Madjare. Po vsej verjetnosti se Madjari s tem salomonskim odgovorom niso zadovoljili.

Na katero stran naj zdaj stopijo Madjari, na nemško ali italijansko? Do danes se še niso odločili. Mussolinijev trojni sporazum (Italija-Avstrija-Madjarska) v Rimu ni imel zaželjenega gospodarskega učinka, ker se Madjari niso hoteli odpovedati izvozu svojega blaga v Nemčijo. Ko bi enkrat prišlo do sporazuma med Nemčijo in Italijo, potem bi se lahko Madjarska rešila mučnega kolebanja med dvema tekmečema za Podonavje.

Ali je sporazum med Hitlerjevo Nemčijo in Mussolinijevo Italijo mogoč? Po našem mnenju je mogoče med njima samo premirje, nikakor pa ne trajen mir. Italijanski strah pred Germani na Brennerju, ob Jadranskem morju in na Balkanu je prevelik. Sporazum Italije s Francijo je mnogo bolj naraven; stremiljenje francoskih politikov, da bi si pridobili Italijo, ni brez stvarne podlage. Morda bi se tudi Mussolini rad približal Franciji in njenim zaveznikom. Toda v tem primeru bi moral napraviti križ čez vso svojo dosedanje zunanjo politiko, odpovedati bi se moral nimbusu zunanjepolitičnega revolucionarja in režiserja ter tudi vsem imperialističnim avanturam, o katerih sanja fašizem. Tega koraka Mussolini ne bo storil, ampak bo še nadalje »balansirale« med Francijo in Nemčijo, sledeč angleškemu zgledu.

Tako bo tudi Madjarska prisiljena, da se lovi med Italijo in Nemčijo. Po Papenovem obisku v Budimpešti je Gömbös odločno izjavil, da so vesti o zrahljanju prijateljstva med Madjarsko in Italijo neresnične; poudaril je, da bo italijansko prijateljstvo še nadalje podlaga madjarske zunanje politike. »Toda madjarska vlada,« je takoj dostavil, »goji močne simpatije tudi do današnje Nemčije.«

Poljske zunanje politike ni lahko razumeti. V kolikor se Poljska oddaljuje od Francije in celo tudi od Zveze narodov, je njena politika v ravn kratkovidna. Ni mogoče zanikati, da s francoske strani pogosto ni bilo zadoščeno pre-stižu velike poljske države. V tem pa še ni dan zadosten razlog za to, da Poljska, iščeč zadoščanja užaljenemu ponosu, dokončno prestopi v revizionistični tabor. Revizije bi njej sami prinesle največ škode. Računi, da bi se Nemci zadovoljili z ekspanzijo proti jugovzhodu, so zgrešeni. V ostalem ni nikjer zapisano, da je Germanom pot v to smer odprta. Poljski »ko-

Nadaljevanje politike pokojnega Barthouja

„Edina ovira je še Madjarska“

Francija iskreno želi prijateljstva z Italijo, a nikakor ne za ceno zavezništva z Malo zvezo
Živahna diplomatska pogajanja med Rimom, Parizom in Londonom

Pariz, 23. okt. b. Včeraj so se tukaj pričeli in se danes nadaljujejo razgovori med francoskim zunanjim ministrom Lavalom in francoskim poslanikom v Rimu de Chambrunom glede končne sestave besedila francosko-italijanskega sporazuma. V teh pogajanjih sodeluje tudi generalni tajnik francoskega zunanega ministrstva Leger.



Pierre Laval

V prvi vrsti gre za pogajanja o franco-sko-italijanskem kolonialnem in gospodarskem sporazumu, nadalje pa tudi o vprašanju sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Ta pogajanja so tembolj važna, ker v njih prav za prav sodeluje tudi Velika Britanija. Državni podtajnik v angleškem zunanjem ministrstvu Vansiašt vodi istočasno pogajanja z italijanskim državnim tajnikom za zunanje posle Suvichem v Rimu glede francosko-italijanskih kolonialnih vprašanj in francosko-italijanskega sodelovanja v srednji Evropi. Obe vprašanji sta mednarodno političnega značaja in zelo pomembni, ker bo brez dvoma prišlo do nove ureditve italijansko-angleških odnosov s posebnim ozirom na Abesinijo in Arabijo, kateri sporazum se lahko smatra kot dopolnilo italijansko-francoskega kolonialnega sporazuma. Seveda pa spada v okvir srednje-evropskih vprašanj tudi avstrijsko vprašanje.

Ves jutranji francoski tisk pripisuje pogajanjem veliko važnost in napoveduje, da bo francoski poslanik v Rimu de Chambrun še danes sprejel pri predsedniku vlade Doumergueu, da ga obvesti o dosedanjih pogajanjih, ki jih je imel z italijansko vlado, oziroma s šefom italijanske vlade Mussolinijem. Listi ugotavljajo istočasno, da je dal sedanji francoski zunanji minister Laval takoj, ko je prevzel posle zunanega ministra, svojemu rimskemu poslaniku nalog, da nemudoma obišče predsednika vlade Mussolinija ter da ga prepriča, da je Laval trdno sklenil nadaljevati politiko francosko-italijanskega zhljevanja in ustvaritve rednih odnosov med Jugoslavijo in Italijo, torej politiko, ki jo je v zadnjem času tako temeljito vodil pokojni zunanji minister Louis Barthou.

Po informacijah »L'Oeuvre« bo najbolj verjetno prišlo sedaj do predsporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Do tega bo vsekakor prišlo preje, kakor pa do italijansko-francosko-jugoslovaškega sporazuma. Italijansko-francoski odnosi in vsa vprašanja, ki obstojijo med obema bratskima državama, so v glavnem že rešena in ni ničesar napoti za obisk francoskega zunanega ministra Laval v Rimu. Odnos Francije in Italije do Jugoslavije je v marsičem odvisen od stabilnosti notranjih razmer v srednji Evropi in na Balkanu, ker je treba jamsteve, da bo doseženi sporazum zagotovljen in da ne bo izpostavljen novim potresom. V tem oziru je haje tudi Francija sprejela italijansko stališče.

Senat in skupščina sklicana

Belgrad, 23. okt. m. Predsednik narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi in predsednik senata dr. Tomašič sta sklicala narodno skupščino oz. senat na sejo v petek, dne 26. t. m. Na teh sejah se bo prečital ukaz kraljevskih namestnikov o imenovanju nove vlade, ki se bo po vsej priliki predstavila narodnemu predstavništvu.

ridor« je preblizu in želja nemških gospodarskih krogov in imperialistov, da bi Poljski zaprli pot do morja, prevroča. Prepoved Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«, v kateri je ves ta apetit nazorno popisan in ki jo Poljski ne smejo več brati, na teh dejstvih prav nič ne izpremeni. Prestižna politika vede od resničnosti in je radi tega nevarna vsaki državi.

Opozicija, na katero je Beckova, oziroma Pilsudskega politika naletela pri poljskem narodu, je povsem razumljiva in daje tudi jamstvo, da Poljska ne pojde predaleč, težče za priznanjem njenega značaja velisile.

Pariz, 23. okt. AA. Pertinax se v listu »Echo de Paris« obširno bavi z čerajšnje konferenco med gg. Lavalom in de Chambrunom in pravi med drugim:

Mi želimo iskreno skleniti sporazum z Italijo. O tem nam nihče ne sme osporavati naše dobre volje. Rivalstvo med obema vladama v Parizu in Rimu je za Evropo stalen pogoj nemira. Nesporazum med Rimom in Parizom ustvarja nestabilnost v srednji Evropi. Toda vzlic temu nimamo namere spraviti v nevarnost pri teh razgovorih z Italijo naše zveze z Malo zvezo.

Pertinax govori nato o okoliščinah, ki stojte napoti zbližanju med Italijo in Malo zvezo, in naglašja, da imajo te zapreke izvir v zvezi med fašističnim režimom in Madjarsko. Vse dotlej, pravi Pertinax, dokler bodo Italijani zagovarjali madjarski revizionizem, ne bodo mogli računati s tistimi silami, ki delajo za mir in red na kontinentu.

»Petit Parisien« poroča, da želi Laval oditi v Rim samo na ta način, da tamkaj zaključi pogajanja in podpiše sporazum, ne pa, da bi se šele pogajal.

O čem razpravljata Rim in Pariz?

Pariz, 23. okt. b. Veebina razgovorov med francoskim zunanjim ministrom Lavalom in francoskim poslanikom v Rimu de Chambrunom se deli v naslednje štiri točke:

1. Sestavljeno je že končno besedilo franco-sko-italijanskega kolonialnega sporazuma, kakor tudi z njim povezane prijateljske pogodbe. Med Francijo in Italijo se sklene sporazum glede postopanja z italijanskimi državljani v Tunisu. Prav tako je urejeno tudi vprašanje meje v področju Cadškega jezera in to tako, da Francija ne izgubi svoje zveze s posestvom v srednji Afriki. Želja Italije za ekspanzijo proti Rdečemu morju je prav tako izpolnjena.

2. Podpis tožadnih sporazumov se bo izvršil ob priliki razgovorov, ki jih bo imel francoski zunanji minister Laval s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem v Rimu. Obstoji tudi sklep med Francijo in Italijo, po katerem mora priti do sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, kateremu se

priključi tudi Francija istočasno, ko bodo podpisane italijansko-francoske kolonialne pogodbe.

3. Francoski poslanik v Rimu de Chambrun je sporočil svoji vladi mnenje Mussolinija glede italijansko-jugoslovaškega sporazuma. V tem pogledu se je dosegel precejšen napredek, vendar pa bodo pogajanja trajala še nekaj tednov. Laval bo potoval v Rim šele tedaj, ko se doseže sporazum med Italijo in Jugoslavijo.

4. Diplomatska pogajanja o izročitvi dr. Pavliča in Kvaternika se morajo pospešiti, da se lahko zaključi francoska preiskava o ugotovitvi oseb, ki so odgovorne za marsejski zločin. Od leta 1870 sem obstoja med Francijo in Italijo pogodba o izročitvi političnih beguncev. Francija mora sama ponuditi roko za spremembo te pogodbe, če hoče v sedanjem primeru dobiti zadoščenje.

Po informaciji »Echo de Paris« bo francoski poslanik v Rimu de Chambrun proučil z zunanjim ministrom Lavalom tudi odnose med Italijo in Madjarsko.

2500 mrtvih je zahteval rdeči punt v Asturiji v Španiji

Madrid, 23. okt. b. Tukajšnja »La Epoca« poroča, da so nedavni neredi v Asturiji zahtevali 2500 mrtvih. Vojno sodišče v Oviedu je obsodilo štiri upornike na smrt, ker so ubili tri republikanske gardiste.

Vojno sodišče v Oviedu je obsodilo štiri revolucionarje na smrt. Sodišče v Leonu je isto storilo z dvema obtožencema. V rudarskem revirju Sama so našli 5000 pušk in mnogo strojne.

Vlada je poslala v Asturijo ministra vojske, pravosodja in ministra za gradnje, v Katalonijo pa ministra za mornarico. Ministri morajo predložiti vladi podrobna poročila o položaju v navedenih pokrajinah.

Upor nemških protestantov

Hitler noče sprejeti Müllerja

Berlin, 23. okt. b. V političnih krogih je vzbudila senzacijo vest, da Hitler danes dopoldne ni sprejel državnega škofa Müllerja, ki bi moral pri tej priliki položiti svečano prisego. Vendar ne verujemo, da bi to pomenilo uklon narodnosocialističnega režima pred cerkveno opozicijo. Nasprotno

se računa, da bo cerkvena skupščina trajala dalje in četudi državni škof Müller odstopi, kar bo po vseh znakih sodeč, tudi storil.

Dunajska vremenska napoved: Jesensko lepo vreme bo trajalo naprej, lahna oblačnost z naraščanjem temperature.



Francoski poslanik Nagglar sprejema sožalja pri izhodu iz cerkve Kristusa Kralja v Belgradu po posmrtni za pokojnim Polncarjem in Barthoujem. Na desni gosp. Uzunović

Grof Begouen o svojih spominih na blagopokojnega kralja

Petdesletni jubilej nepretrganega dela za ustvaritev Jugoslavije

Stari prijatelj našega lista, po vsej Jugoslaviji znani in spoštovani grof Begouen, ki je letos v Toulouse, kjer že dolga leta častno zastopa stolico za predhistorične nauke na tamošnjem vseučilišču, obhajal svojevredni jubilej, nam je ob žalostni priliki marsejske žaloigre poslal nekaj osebnih spominov na Jugoslavijo in na njenega pokojnega tvorca. Leto 1884 se je mladi grof Begouen — torej pred 50 leti — opogumil in je navzlic odsvetovanju uradnih krogov začel prodirati na slovanski jug, ker je tam zasledil začetke velikega narodnega preporoda. Takrat, ko je bila habsburška monarhija še mogočna, je tudi v Franciji bilo težko, da, za karijero celo nevarno, pisati o Jugoslovanih. Na svojem prvem potovanju je vžljubil naše kraje, spoznal strošmajerja in druge naše narodne borbe. Naslednja leta je redno zopet prihajal na ves jugoslovanski jug ter začel objavljati svoje članke v »Journal des Debats«, ki ga amemo prištevati med prve pobornike za našo skupno domovino, grofa Begouena pa kot prvega odličnika, ki je jugoslovansko vprašanje v velikem svetovnem listu vrgel z vso ostrino njegovega objektivnega duha pred svetovno javnost. Od takrat je Francija šele zvedela za Jugoslovane in za jugoslovanske vprašanje. Nešteto krat je prišel k nam v predvojno dobi in menda ga ni važnejšega javnega delavca pri nas, ki bi se ne bil srečal z grofom Begouenom. Bil je kajpada pri nas takoj po zlomu avstro-ogrške monarhije, sledil sprevedu Zrinjskega in Frankopana ter bil priča velikih sklepov Narodnega sveta v Zagrebu ter dejanja zedinjenja v Beogradu. Pri pokojnem kralju, čigar osebni prijatelj je bil, je imel neomejen vstop in veliko dobrih spodbud je zraslo iz razgovorov, o katerih ne bomo nikoli zvedeli podrobne vsebine, ki sta jih imela kralj Aleksander in grof Begouen. Notranjopolitična zgodovina bi morda bila druga, če bi bili državnik, ki so izoblikovali Jugoslavijo prva leta, poslušali nasvete tega preizkušenega, nesebičnega, bistrega in lojalnega našega prijatelja. Tudi v povojnih letih je prišel mnogokrat k nam, predaval je v Ljubljani in povsod in je skrbno sledil našemu državnemu razvoju, saj je nas smatral kot državno, ki jo je osebno pomagal graditi. Bog ve, če bi naša severna meja pri Mariboru tekla tam, kjer danes teče, da ni bilo grofa Begouena, ki je v pravem trenutku znal izkoristiti svoje politične zveze — v naš prilog.

Zato našemu staremu prijatelju, ki še vedno piše krasne članke o naši domovini in o naših možeh (opozarjamo samo na njegov prekrasni članek o generalu Majstru v »Journal des Debats«), ne samo od srca čestitamo k njegovemu jubileju ljubezni do Jugoslavije, marveč smo ponosni, da moremo ponatisniti nekatere njegovih misli, ki nam jih je poslal kot izraz svoje boli, ko je padel ustvaritelj Jugoslavije na ulici Canebiere v Marseilleu.

»Vsa Francija je imela razlogov dovolj, da je bila razburjena in globoko užalostena zaradi žalostne smrti kralja Aleksandra. Toda jaz imam še posebej čisto osebne razloge za to, da sem potrt ob tej bridki izgubi. Vzdrževal sem s pokojnim kraljem iskrene prijateljske zveze in sem ohranil vedno najglobljo hvalečnost za zaupljivo ljubeznost, ki mi jo je vedno izkazoval. Bil sem njegov

gost v njegovi mali hišici na Terazijah v Beogradu in on mi je na mirovni konferenci tudi izkazal veliko čast, da se je vsedel k moji mizi. Imel sem nebroj prilik, da sem se seznanil z bistrostjo njegovega uma ter z vsemi njegovimi političnimi nerti, ki so izvirali iz plemenite duše. Spoznal sem njegove vrline uma in srca, s katerimi je služil domovini in vojni in v miru. Njegova želena volja, njegova energija je morala vzbujati ponekod jozo in celo sovražstvo. Kadar hočeš očistiti pragozd, naletiš vedno na gdiva gnezda in lahko se zgodi, da te na koncu tvojeja dela eden vgrizne in usmrti. Kralj Aleksander je padel kot žrtve dolžnosti, ki si jih je nadel.

»Mi s svojo zapadno miselnostjo, ki spoštuje človeško življenje nad vse, ne moremo razumeti niti pripustiti sredstva, ki so se udomačila po nekaterih krajih Balkana, kjer je politika utemeljena na umorih, kjer si idejne borbe ne morejo drugače predstavljati kot z revolverji v rokah in kjer sklepe razuma nadomeščajo krogle. Te metode so se zadnje čase raznesle tudi v kraje, ki nimajo izgovora, da so bili pod turškim tlačiljem. To je zame ugotovitev, ki me najbolj boli.

Grof Begouen nato opisuje svoje osebne stike z nekaterimi voditelji raznih političnih struj v vseh delih Jugoslavije, omenja svoje razgovore s Pavelcem takoj drugi dan potem, ko je dne 30. novembra 1918 v starem dvoru v Beogradu prečital izjavo Narodnega sveta v Zagrebu, da se naj raztegne kraljevska oblast na vso zedinjeno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter končuje svoje pismo s sledečimi plemenitimi zaključki:

»Ko smo videli vse strahote nasilne politične borbe, moram reči, da me je krasna kretnja dr. Korošca navdala z veliko tolažbo. Dr. Korošec je bil tisti, ki je dne 28. oktobra 1918 kot predsednik Narodnega sveta proglasil neodvisno in zedinjeno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od takrat je bil večkrat minister in predsednik vlade. Ko je bila po diktaturi proglašena ustava, je opustil sodelovanje. Diktature ne dovoljujejo nasprijetev. Tako je moral dr. Korošec v internacijo na otok Hvar na dalmatinski obali. S Hvara je torej odšel, da v Splitu pozdravi truplo pokojnega kralja in ko je stal pred mrtvim vladarjem, se je kot zvest patriot in kot velik državnik izrazil, da je treba pred krsto vladarja vse pozabiti in samo delati in živeti za domovino. To je bila krasna kretnja, plemenito dejanje in plemenite besede! Dr. Korošec je glede sredstev, kako naj se ohrani in pospeši veličina Jugoslavije, imel svoje misli, ki se s vladarjevimi morda niso krile, toda oba, vladar in on sta imela isti veliki cilj. Dobro se še spominjam, kako mi je pokojni kralj v svoji palači v Beogradu razlagal svojo strastno ljubezen do Jugoslavije in kako mi je stisnil roko, rekoč: »Jaz sem prvi jugoslovanski državljani mojega kraljevstva.« Toda spominjam se tudi, kako sem po premirju leta 1918 peljal dr. Korošca k zahvalnemu »Te Deum« v Notre Dame v Parizu in kako sva takrat v najinih čustvih iz Jugoslavije bila eno. Zato sem danes, ko od daleč gledam na mojo drago Jugoslavijo, prepričan, da sta oba, prvi, ki je daroval svoje življenje, in drugi, ki je prinesel v dar svoje trpljenje, mislila: Naj bo, samo da Jugoslavija traja!«

Ugotovitev, dasi netočna, me je iznenadila. »Kje ste pa vi doma?« Povedal mi je, da je rojen blizu — Borgotaro. Radovednost je rasla in v mislih so se bliskovito podila imena: Bulgari, Borgotaro, Slavi...

Fantje so odpeli in odšli z dekleti na cesto. Ostala je pri mizi vinjena starka in marmala v polsnu: Ragazzi fesčili!

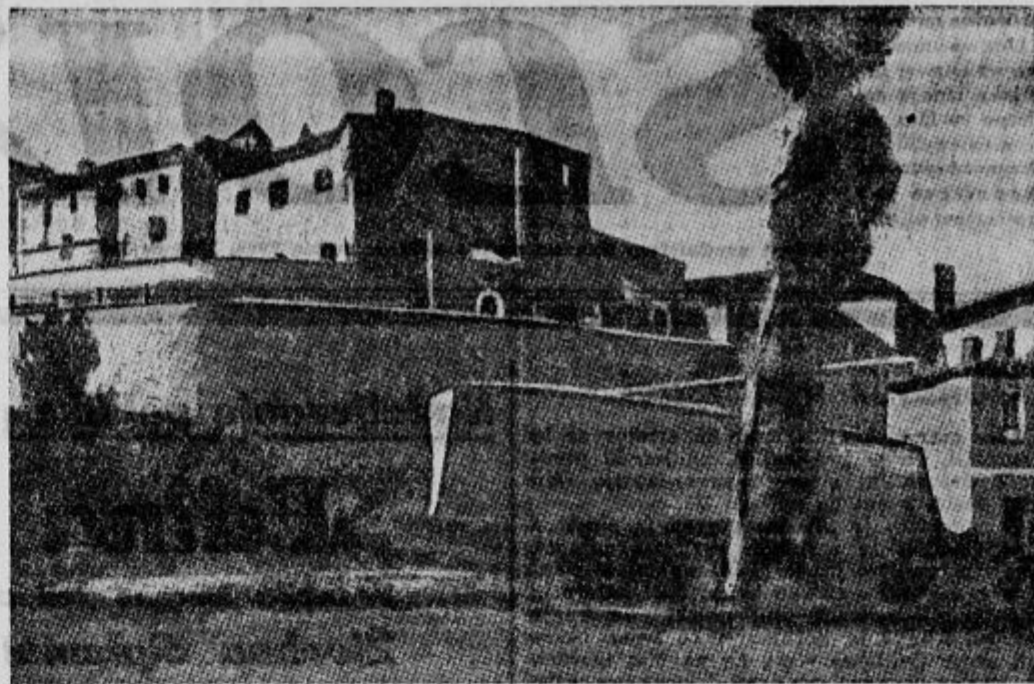
Nedelja v Apeninih

Vlak iz Parme je prevozil 60 km in se ustavil v Borgotaro. Bilo je nedeljsko jutro, mrzlo in puho. Mesto sem poznal še iz izjave vojne. Leži v Ligurskih Apeninih sredi golih hribov. Veliko ni, šteje svojih 7000 ljudi. Prebivalci so revni tovarniški delavci, ki služejo pri kmetih v fabrikah za cement in za kemikalije. Blizu mesta teče hudournik Taro. Zvonilo je k maši. Iz okolice so prišli kmetje in v gruščah drsli po snegu v staro cerkev. Bili so zelo revno oblečeni in so kramljali v čudnem dialektu. Otroci so ekakali, zaviti v pisane rute, in klicali materi: »Ven kti, ma!« (Pojdi sem, mama!) Za starinskim gradom je čepela črna, temna cerkev. Maša je bila tiha, brez pridige, podobna črnim mašam, ki se jim tako prilaga mračna cerkev.

Strmi, srednjeveški grad, kjer sem bil svoje dni vojni ujetnik, je predelan v sodnijo, pisarno Rdečega križa in poveljstvo milice.

V trgovini sem kupil več razglednic. Zgovorna priletna trgovka je pripovedovala, da ji razglednice pokupijo »proti« I. Bulgari, ki pridejo večkrat v mesto, seveda vedno pod nadzorstvom. Na vprašanje, kje so ti »Bulgari«, je pojasnila, da stanujejo v »Palazzo« blizu Bedonije.

Da bi jih vendar videl, te »Bulgare!« Avtobus radi snega ni vozil. Urezal sem jo peš po cesti in prebital ljudje, ki so se vračali počasi od maše in izginjali v revne, neobmetane bajte s korci na strehi.



Borgo Val di Taro, kjer se je nahajalo taborišče »ustašev«

Opoldne sem stal pred »Palazzo«. To je ona zloglasna hiša? V resnici sliči podrtji. V pravokotni obliki se dviguje dolgo poslopje, zamenljivo in zapuščeno. Leži prav pod hribom ob cesti, ki pelje v Bedonio. Je to stara bivša občinska hiša.

Pred vrati sta stala zavrznana dva vojaka s puško na rami in samokresom ob pasu. Prav nič nista bila podobna italijanskim vojakom. Oblečena sta bila v rjavo (kakoli) obleko, kakršno nosijo kolonialne čete. Nosila sta kratke hlače z ovijalkami. Na čepici s ščitom se je blestela velika rumena črka U. Kaj to pomeni? Ustaši! — Dovolji! — Pred vrata ej prišla straža kakih deset mož. Poleg puške so nosili v roki granate. Odšli so na vaje.

Z dvorišča so se čula hrvaška povelja. Hipno sem pogledal skozi velika vrata in opazil kakih 300 mož, ki so se gnetli ob kosarar. Klic: »Kapetan Jasinski!« Izravnali so se v pozor. Onadva pri vratih sta srepro pogledala vame, da sem izginil, sam ne vem kako.

Kavarna »Trieste«

In spet se me je polastila radovednost, odslej pa jo je gnala skrb za one, ki jim ti nesrečni prodanci pripravljajo smrt. V Parmi se zve masekaj. Da je še močnejši tabor v Bardiju, tako so vedeli samozavestno povedati nekateri. Šel bi iz Borgotaro v Bardi, pa je hribovje visoko in nobena cesta ne pelje do tega izgubljenega kraja. Le ozka zasnežena steza se vleče 30 km čez sedlo. Pa na drugo stran do Piacenze!

Pot v Ligurske Apenine, kjer leži onstran gore Monte Bue (1803 m), je naporna in dolga 60 km. Avto vozi kvečjemu dve uri. Po zasneženih serpentinah se je trebalo vzpenjati do sedla tri ure. Ponoči je padal dež in se stajal sneg. Nastopilo je z jutrom južno vreme. Ob bregovih strmih hribov so žgali kope ogljari (carbonari). Bedno, trpeče ljudstvo! Dež je prenehal in zasijalo je žarko sonce. Ni mogoče pozabiti veličastnega razgleda, ki ga nudi sedlo. Na severu so zablesli vrhovi Retijskih in Bernskih alp, v dolini pa se je belila Piacenza. Pot se začne spuščati navzdol. Odprla se je osem krasna panorama: Nepopisen razgled na Ligursko morje in Genovski zaliv! Pa so hribi zakrili ta božanski prizor. Cesta je strma in te žene z vso silo v dolino, kjer se konča v vasi Bardi (600 m). Kup hiš, med njimi par čednih. Pod mestom strahotni grad, pod njim starinske cerkev, nekaj ozkih ulic in v eni izmed teh kavarna »Trieste«, ki ji gospodinja donna Clementina.

V sobo prideš po petih stopnicah. Nikogar ni bilo notri. Pokličem. Pride gospodinja. Pravi tip Italijanke: črne lase, pod njimi ogljene oči. Povč, da ima njena kavarna ime »Trieste« že dolgih petdeset let. Celu v ta konec sveta se je zanesla irendenta. Da je moja govorica, — mislila je na podarek — podobna oni, ki jo govorijo Bulgari, je dejala. Spet Bulgari! Zgovornost je treba izriniti. Hvalila se je, da ima vsak večer vso polno obiskov. Okrog šeste ure pridejo Bulgari in z njimi komandant. Dobro pijejo in dobro plačajo. Da je prav zadovoljna z njimi, je rekla.

Ustaši

Previdno je bilo treba sedeti do večera. Okrog sedme so prišli. Polagoma dva po dva so sedeli za mizo. Vseh je bilo kakih petnajst, več jih ni šlo v sobo. Obnašali so se jako prostasko in narodili črtno. Značilni obrazi: zagoreli, mrki, predrzni. Med seboj so se pogovarjali večinoma laški, le kletvice so bile pristne. Bili so pa med njimi tudi taki, ki niso umeli italijanskega in so se pomenkovali po hrvaško. Peli so italijansko vojaško pesem, ono zategnjeno alpinsko:

Tuoi colori torneranno!

Čudno so me gledali. Gospodinja jim je tolmačila po svoje: da razglednice prodajam, je pravila. Komandant je bil srep človek pri 40 letih in je večinoma govoril le z gospodinjo. Malo je govoril, pa veliko pil. Ustaši so se ga nekam bali. Okrog 11 so odšli vsi, na poziv kapetana. Ostala sva sama z gospodinjo in se pogovarjala. Nisem si upal izpraševati, kar sama je pripovedovala:

Svoje taborišče imajo v Vischaltu. Majhna skupina hiš je to — več kot deset jih ni — blizu Bardija. Da imajo silno strogo disciplino, je pripomnila in da s civilisti redno ne smejo govoriti. Vstopil je med pogovorom dolgin, zaklel in prisedel. Najraje bi vstal in izginil. Pa je mož že tako obdelaval ustaše, da me je mikalo posedeti, vključ temu, da sem sedel na trnju. Videlo se je, da prebivalci niso bogve kako naklonjeni teroristom. Možak je pa vedel še več povedati, dasi ga je Clementina suvala s komolecem. »To so«, je rezal, »to so plačanci za naše žulje. Prihajajo iz Jugoslavije. Tu jih ubijejo ubijati. Boste slišali jutri, kako treskajo granate na Monte Grezzo! Držijo jih pa strogo: zaprisežejo jih takoj in vsakemu zagrozijo s smrtjo, če ne uboga, ali poskuša uiti. Vsaka dva meseca pride pogledat v tabor komandant iz Piacenze. Ta prinese s seboj denar. Plačajo vsakemu po 10 lir na dan. Oni, ki so določeni za atentat, dobijo prav mastno nagrado. Poleg prvih imen imajo še vsi izmišljena imena. Mi pa plačamo!«

»Zit!« je udarila Clementina.

Žrtve

Pa ni bil tiho! Pripovedoval je razburjen, a nekam bolj skrivnostno zgodbo onih, ki jih pripeljejo sem iz Genove ali Nettuna.

Lačni pridejo iz Amerike. V pristanišču jih čakajo agenti. Izvabijo jih, da se vpišejo, in obetajo jim plačo. Pravijo, da je v njih domovini lakota, da bo vse razpadlo, da pridejo po razsulu na

masna mesta. In ti reveži, ki so brez sredstev, verjamejo. Ko jih pa iz Milana privlečejo sem gor, bi marsikdo rad ušel, a je prepozno. Glejte — jo pokazal — one pečine, na katerih stoji grad! V ta prepad jih je že skočilo nič koliko!

»Zit, zit!« je razkačeno zaklicala gospodinja. In res je mož umolknil. Povedal je dovolj.

Zakaj je bila ona noč tako dolga! Komaj se je zdnilo, sem jo odkuril. Tam na griču Monte Grezzo pa so pokale granate, da se je tresla zemlja. Vmes so treskale puške in samokresi. Čuli so se klici: »Halo! Treba da brojiš! Jedan, dva...«

V duši se je vse treslo. — Grozne slutnje so ustale v meni: Tu se pripravljajo morilci za lastne brate!

In bežale so noge, kar jim je bilo moči. Nič več niso gledale oči lepe Levante in ožarjenih Alp in plodovite Lombardije — iz Bardija je rasla strašna smrt, ki je stresla Evropo.

Tu, v teh zakletih gorah, v teh peklenjskih kovačnicah so se kovali načrti in urile roke, ki so vsaj indirektno povzročile grozno marsejsko tragedijo.

★

Vse zabave prepovedane do 21. novembra

Beograd, 23. oktobra. Za dobe najgloblje žalosti za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem, ki traja do včerajšega 25. t. m., ni dovoljena absolutna nikaka zabava ne plesi ne zborovanja ne kakršnekoli druge prireditve. Zlasti je prepovedano popevanje, godba, kvartanje, igranje domina, biljardiranje, tombole in druge igre po javnih lokalih. V tem času so dovoljene samo komemoracije, in sicer v zaprtih prostorih. Prepoved se pa ne nanaša na službo božjo v cerkvah in drugih molitnicah priznanih veroizpovedi.

Od 26. t. m. pa do včerajšega 21. novembra t. l., to je za trajanje globoke žalosti, so dovoljene samo prireditve resnega ali prigodnega značaja, kakor gledališke in kinematografske predstave, koncerti, godba in druge prireditve, ki niso vsesega značaja. Dovoljeni so tudi sejmi, sestanki in slične prireditve, vendar ne sme biti godbe ne zabave ne pod milim nebom ne v zaprtih prostorih. V tem času ne bo dovoljeno nobeno javno veseljačenje, popevanje, godba, kvartanje, biljardiranje, igranje domina, tombole ne nobena druga zabava ne ples ne kakršnakoli druga prireditev ne zabava.

Osebnosti

Beograd, 23. okt. m. Za sodne pripravnike so postavljeni sledeči diplomirani pravniki: pri okr. sodišču v Ljubljani: Gabrijela Županc, Alfred Fišinger, Gojko Kitec, Vlado Pavlin, Milan Zinaver, Karel Kerin; pri okrožnem sodišču v Celju: dr. Ivan Sketa, Bogomir Turk, Anton Petrovič; pri okrožnem sodišču v Mariboru: Franc Spental, Ciril Mikuš, Miloslav Angjelič, Matija Dolničar; pri okrožnem sodišču v Novem mestu: Bogomir Bogataj, Franc Lazar, Alojzij Piškur.

Z redom av. Save 5. razreda je bil na predlog ministra za gozdove in rudnike odlikovan Srečko Zalakar, višji tehnični manipulant 7. skupine pri gozdnem ravnanstvu v Ljubljani.

Po letni prošnji je bila premeščena poštno-brzojavna kontrolorka 7. skupine Marija Strukelj s pošte Ljubljana I na poštni urad v Radovljico.

Z odlokom kmetijskega ministra je premeščen za uradniškega pripravnika iz Maribora na banško upravo v Ljubljani Edvard Lóze.

Hmelj

Zatec, 23. okt. c. Povpraševanje za hmelj se je nekoliko oslabilo. Večje zanimanje se je posvečalo samo hmelju najboljšee kakovosti, za katerega se je plačevala stara cena. Sicer se pa sedaj suče cena hmelju med 1350 do 1550 Din za 50 kg. Dozdaj je pokupljenih okoli tisoč stotov.

+

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljani sin in brat, gospod

Av gust Jelen

dijak IV. razreda realne gimnazije

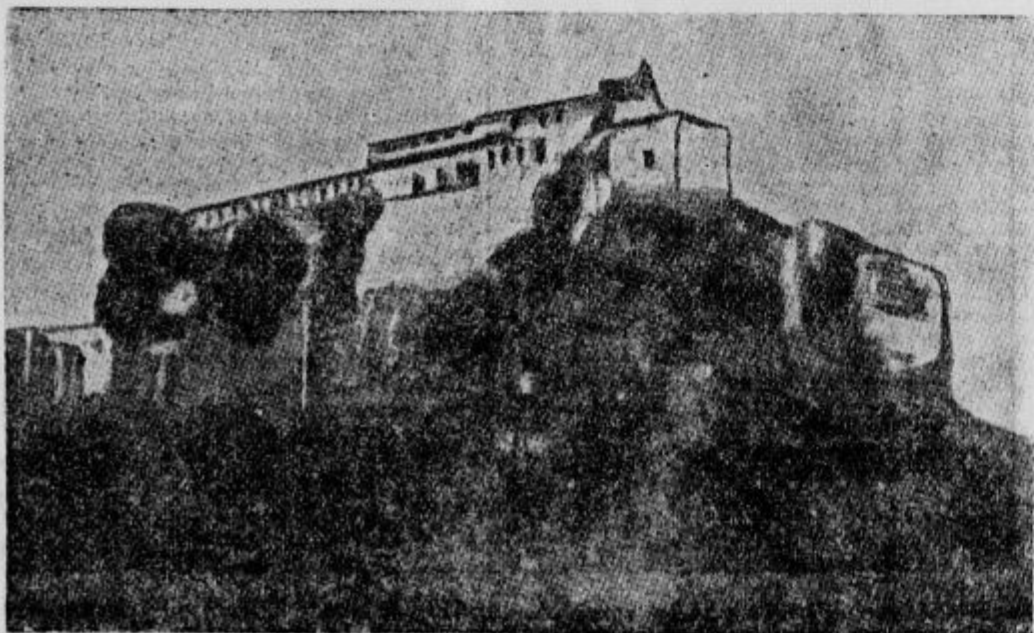
v 14. letu starosti, tragično umrl.

Pogreb blagopokojnega bo v četrtek, dne 25. oktobra ob 15. uri iz mestne mrtvašnice na pokopališče v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek ob 7 v magdalenski župni cerkvi.

Maribor, dne 23. oktobra 1934.

Zalujoči starši, sestre in brat ter ostali sorodniki.



Trdnjava Bardi. v bližini katere so se nahajala taborišča »ustašev«

Evharistični kongres v Ljubljani leta 1935

Ljubljanski škofijski list objavlja:

Po sklepu škološke konference dne 18. avgusta 1930, ob priliki Evharističnega kongresa v Zagrebu, se bo vršil prihodnje leto v Ljubljani Evharistični kongres za kraljevino Jugoslavijo, in sicer

v dneh 28., 29. in 30. junija 1935.

Ko to službeno naznanjam, prosim gg. duhovnike in vse vernike, naj z molitvijo in po možnosti z delom pomagajo pripravljati ta veliki praznik našega Boga v zakramentu presv. Rešnjega Telesa, da bodo darovi tega praznika v dušah obilni in trajni.

† Gregorij,
škof.

Vtis marsejske tragedije v Amerik

Newyork, 12. oktobra.

Mučeniška smrt kralja Aleksandra je pretresla tudi ameriško ljudstvo. Ko so opoldanska poročila po radiu javila prvo vest, je bil ves kabelski promet nemudoma zavzet za nadaljnje depeše o strašnem dogodku. Vse časopise je v posebnih izdajah takoj posvetilo cele strani atentatu, mrtvemu kralju in kraljevi rodbini ter Jugoslaviji in posledicam katastrofe. Z mrzlično radovednostjo in skrbjo ljudje še danes zasledujejo vesti, katerih prinaša vse časopise po cele strani. Ni ga bilo evropekega dogodka po svetovni vojni, kateremu bi ameriški tisk posvečal več pažnje kakor žalostni smrti jugoslovanskega kralja.

Vzrokovi ima celo Amerika dovolj za to napeto zanimanje. Glavni vzrok je vsekakor skrb zaradi mednarodnih posledic. Tudi v Ameriki se je že naprej izvedelo za obisk kralja Aleksandra v Franciji. Ameriška javnost je z radostjo sledila tej gesti pokojnega kralja, kakor je z dopadanjem zasledovala prejšnje značilne dogodke, kakor n. pr. prijateljski obisk v Sofiji, ki so ga vsi zelo povoljno komentirali. Uveljavljenje Male zveze, pri čemer je imel posebno vlogo kralj Aleksander, se je smatralo kot svojevrstna garancija za mir v srednji Evropi. Prijateljstvo držav v balkanski zvezi in odločen nastop Jugoslavije v avstrijski krizi preteklega poletja, to so bili pojavi, katere je Amerika cenila s pripisovanjem največjih zaslug jugoslovanskemu kralju. Največ garancije za evropski mir in varnost pa je ameriška javnost pričakovala od rezultatov obiska jugoslovanskega

monarha na Francoskem. Njegova osebnost se je upravičeno počela dvigati kot eden najvažnejših faktorjev za evropski mir.

Ameriško ljudstvo ne more prav zapopasti motiva za kakršenkoli atentat, posebno pa ne v slučaju, ko je žrtev tako priljubljena in svetovno važna osebnost, kakor je bil pokojni kralj. Ne samo, da oboja nasilna dejanja že iz razloga, ker nikdar ne morejo rešiti nobenega problema, temveč je tako nasilje naravnost ostuden izrodek v človeški družbi. Tudi v ameriški zgodovini ne manjka atentatov, toda Američan ima to zadoščenje, da noben ameriški predsednik ni bil umorjen od Američanov samih in so vse tukajšnje atentate izvršili inozemci.

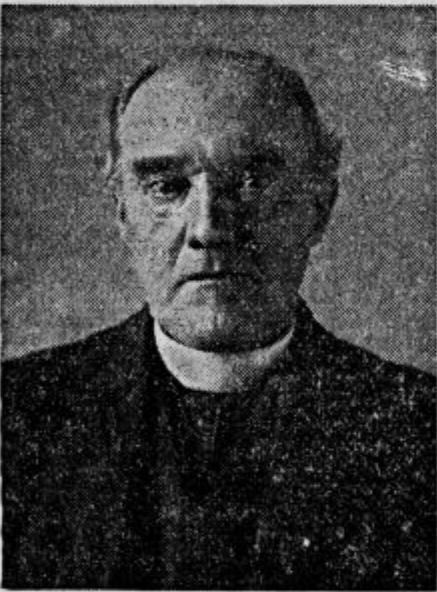
Atentat na kralja Aleksandra je in ostane za Ameriko nečuten in pred zgodovino neopravičljiv zločin. Vsa Amerika simpatizira s pokojnim monarhom, njegovo družino in domovino. Kakor je predsednik Roosevelt s sprogo ter državnim tajnikom Hullom naslovil sožalne brzojavke v Jugoslavijo, tako iskreno čuti vsa Amerika. In če so nasprotniki jugoslovanskega državnega edinstva imeli tu kaj zaslonbe, so po strašnem zločinu izgubili vso. Po smrti kralja Aleksandra je Jugoslavija pridobila v Ameriki močno zaslonbo.

Slovenci v Ameriki brezizjemno čutimo udarec, ki je zadel domovino in sočustvujemo z njo, kakor v slučaju najhujših katastrof. Trdno smo prepričani, da bo svetla zrela pokojnega monarha pospešil in omogočil tolikanj potrebno bratsko enakopravnost.

A. Kobal.

Izreden jubilej

Mašina je župnija Beonica pri Kranju, okrog 600 prebivalcev ima. Skrita leži na desni obsavski planoti med Sv. Joštom in Podnartom, ograjena od vena hribov, ki se vrtijo proti jugozapadu in jim dela predetražo Šmarjetna gora, poveljuje pa Sv. Jošt, ki pozdravlja nasproti stoječi pravi besniški hrib Rovnik. Sv. puščavnik Egidij ali Tilen je župnijski nebeski zavetnik, le enega pomočnika ima, sv. Janeza Krstnika pri podružnici in Spodnji Bes-



nici. Njen vidni varuh in duhovni pastir g. svetnik Franc Ser. Pokorn pa nima nobenega pomočnika, ga tudi ne potrebuje in ga ne bo v Beonici nikoli imel. Saj je danes minulo že štirideset let, odkar pase svojo beoniško čredo s šibo resne in stroge besede, pa tudi s skrbno očetovsko dobroto. Pa je še čvrst in živahen.

Štirideset let duhovniške službe v enem kraju je pač izreden duhovniški jubilej. Zato ga je tudi beoniška župnija slovesno praznovala v nedeljo, 21. oktobra. Slovesnost je bila toliko večja in lepša, ker je prevzvišeni g. škof dr. G. Rožman doletel, da na ta dan podeli zakrament sv. birme okrog 60 beoniškim otrokom. Radi globoke žalosti, ki vlada po vsej naši domovini, se je aicer zunanji sijaj omejil, a duhovna stran teh slovesnosti bo pač ostala vsem župljanom nepozabna.

Prevzvišeni g. škof je prišel v soboto v Beonico, sprejel ga je pred župno cerkvijo g. jubilar s svojo farno družino. Solška mladina, ki je pod nadzorstvom gdne učiteljice svojemu nadpastirju delala špalir od pokopaliških do cerkvenih vrat, ga je prično pozdravila.

V cerkvenem govoru v nedeljo je g. škof omenjal v zvezi z miselnostim praznikom veliko božjo dobroto, da smo ev. vero prejeli že ob rojstvu, obujal je zavest hvalečnosti in opominjal k krščanski delavnosti. Spominjal se je nato strašnega dogodka, smrti našega kralja, opominjal k molitvi v teh negotovih dneh. Nato pa je opozarjal župljane, kako jim največje dobrote ev. vere že skozi 40 let prihajajo od enega dušnega pastirja, g. jubilarja. Večino župljanov je on krestil, jih poučeval v sveti veri, jim delil ev. zakramente in premnogim stal ob strani pri smrtni uri, vse pa je vedno neutrudno učil in varil, da jih ohrani trdne v ev. veri in v življenju po veri. Globoko v srce so segle vsem župljanom besede nadpastirja, ki jih je govoril o njihovem dušnem pastirju in njegovih štiridesetletni dušnopastirski službi pri njih.

G. Franc Serafin Pokorn, župnik v Beonici pri Kranju, je bil rojen 20. septembra 1861 v Spodnjem Karlovcu v Škofiji Loki. V mašnika je bil posvečen 10. julija 1887 in bil naslednje leto poslan za kaplana na Jesenice. Zatem je bil kaplan

v Šmarju pod Ljubljano in v Stari Loki, dokler ni bil leta 1894 poslan za ekapozita v Beonico, kjer je ustanovil župnijo, na katero je bil 24. oktobra 1901 umeščen kot prvi beoniški župnik.

V Beonici je prenovil in povečal cerkvena in nadarbinska poslopja in napravil veliko novega. Mnogo se je trudil in se trudi za častni in večni blagor izročeni mu župljanov. V svojem prostem času pa še vedno pridno piše in stika po starih arhivih in listinah. Napisal je Zgodovino Beonice (1909), Ljubljanski šematizem za leto 1788 (1908), razne zgodovinske razprave po listih in revijah: Voditelj, Zbornik za umetnostno zgodovino, Carniola, Slovenski učitelj, Tržiški cerkveni glasnik, Kranjski zvon, Slovenec itd. V rokopisu pa ima osebne podatke duhovnikov za skoraj vse župnije v ljubljanski škofiji, kolikor se morejo slediti po raznih virih, zlasti matrikah v daljino preteklost; zbrano ima tudi gradivo za zgodovino župnijske Loke in Jesenice.

Od škofijskega ordinariata v Ljubljani je bil leta 1910 imenovan za škofijskega arhivarja in vrši ta posel že polnih 24 let. Za zasluge na tem polju je bil leta 1922 imenovan za škofijskega duhovnega svetnika. Leta 1931 pa je bil imenovan za častnega občana domače občine. Saj je tudi v kulturnem in gospodarskem oziru mnogo pripomogel k napredku svojih župljanov. Vodi hranilnico, pomagal je, ko so Beoničani napravili vodovod in napeljavali elektriko iz Završnice, pomagal je vedno rad z dobrim nasvetom tudi v gospodarskih težavah. Za ta jubilej je prevzvišeni g. škof imenoval g. župnika Fr. Ser. Pokorna za konzistorialnega svetnika.

»Slovenec se pridružuje čestitkam njegovim župljanom in vseh njegovih znancev ter želi, naj ga Bog ohrani zdravega in delavnega še mnogo, mnogo let!

Slovenski časnikarji pokojnemu kralju

Ljubljana, 23. oktobra.

Med stanovi, ki so uživali naklonjenost in pokroviteljstvo pokojnega kralja Aleksandra, je tudi časnikarski stan. Časnikarji smo se prve dni po zločinu v Marseilleu že primerno s tiskano besedo oddolžili spominu pokojnega vladarja, danes popoldne pa smo se zbrali, da počastimo velikega pokojnika tudi v okrilju svoje organizacije.

Ob pol 3 popoldne je bil članski sestanek sekcije JNU za Ljubljano v salonu kavarne Emona, ki so se ga udeležili malone vsi ljubljanski časnikarji, udeležba, kakor je naša organizacija že dolgo ne pomni. Sestanek je otvoril in vodil predsednik sekcije g. Virant, ki je imel lep in občuten komemorativni govor za pokojnim vladarjem. Predsednik je poudarjal, da je pokojni kralj z ustvaritvijo Jugoslavije in narodnega osvobodjenja šele podal možnost, da se je jugoslovanski časnikarski stan sploh mogel razviti in da je prišel do odgovarjajočega ugleda. Drugič pa je pokojni kralj sam neposredno posegel v borbo časnikarjev za blagostanje njihovega stanu s tem, da se je po daljši avdienci predstavnikov JNU pri njem zavzel za uredništev časnikarske naredbe, ki kolikor toliko varuje socialne pravice časnikarjev. Govornik je naglašal velike osebne vrline pokojnega kralja, obenem pa je omenjal, da smo imeli jugoslovanski časnikarji v pokojnem kralju še veliko nado za bodočo stanovsko borbo. Kralj Aleksander sam je bil izredno poučen o položaju našega časopisja in časnikarskega stanu.

Vsi zbrani so počastili spomin pokojnega kralja s trikratnim vzklikom: »Slava!«

— Pri poapnevanju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska

Kakor pravkar zapadli sneg . . .



Če ravnote s perilom po Schichtovi metodi, ne ostane na njem niti sled nesnage. Tudi ne more: zakaj Ženska hvala razkroji nesnago čez noč tako, da drugo jutro s Schichtovim terpentinovim milom z lahkoto operete perilol



To je vse delo, če perete po
SCHICHTOVI
METODI
DOMAČA IZDELKA

ST. J. 4-34

Konec vaše žalostne pred sodniki

Mlad fant obsojen na 20 let robije

Ljubljana, 23. okt.

»Veliko manj zločinov bi bilo, če ne bi bilo veselje, pri katerih se v domoljubne namene prodajata alkohol in žganje.« tako približno je govoril dr. Jakob Mohorič kot branilec obtoženca, mladega, krepkega, 26-letnega fanta Ivana Knifca, doma iz Trboja pri Smledniku. Demon alkohol je pogljal dve žrtvi v grob, tretjo pa za 20 let v ječo.

Državni tožilec dr. Julij Fellahar je Ivana Knifca obtožil, da je 19. avgusta ponoči z dolгим nožem sunil posestnika Franceta Oslja na njegovem domu v prsa med 8. in 9. rebro tako, da je nož šel skozi pljuča in segel do hrbtenice. France Oselj je po najmanj 3 urah umrl vsled izkrvavitve. Obtoženec je žrtvi pobral iz žepa 303 Din gotovine. Državni tožilec je dalje Knifca obtožil, da je okoli 1. zjutraj 20. avgusta trčil v diru s kolesom brez luči na cesti v kolo Ivana Rozmana, posestnikovega sina, da je ta padel vznak tako, da si je prebil lobanjo in je pozneje v ljubljanski bolnišnici umrl vsled otrpnenja možganov.

Knifc se zagovarja

Vzravnani kot sveča je obtoženec stoječ poslušal prav kratko obtožnico. Velikemu kazenskemu senatu je predsedoval in vodil razpravo s. o. s. g. Fran Orožen.

Predsednik: »Priznate svojo krivdost? Oht.: Nekaj priznam, nekaj ne!« Predsednik: »Usodno nedeljo ste imeli dve veselici, strelsko v Trbojah, gasilsko v Voklem. Kaj ste delali? Obtoženec je nato v podrobnostih pojasnil, kako je dopoldne začel piti. Nič ni kosil. Prišel je v Voklo z družbo. Od tam pa na strelsko veselico v Trboje. Pil je vino in žganje. Predsednik: »V Trbojah ste šli tudi v Kocjanovo gostilno? Obtoženec: »Da. Tam smo pili in peli. Pa je prišel Oselj in sedel k mizi. Ne vem, kako je bilo naprej. Z Osljem in Pravstom Jankom sem šel na prvega dom po bohe. Bil sem že pijan. Zunaj gostilne sem rekel Oslju: Dva kovača mi boš dal, ki si mi jih dolžan.« Oselj je v gostilni kazal veliko denarja.

Na Osljovem domu so bili sprva vsi trije. Pravst je kmalu odšel. Oselj je prinesel na mizo bob in meso. Rekel sem Oslju: »Dva kovača mi daj, da grem na veselico. Nimam denarja.« In obtoženec je nato začel z milim glasom opisovati kritične momente, ko je porinil nož proti Oslju. Predsednik: »Povejte, kako je bilo? Obtoženec: »Francelj, sem dejal, daj kovače! Ni hotel. Zagrozil sem mu, spoprijela sva se. Malo sem ga porinil. Se smejala sva se.«

In obtoženec je nadaljeval: »Sedla sva nazaj na stol. Prijel sem nato za nož. Mislim sem ga samo ostrušiti in sem sunil.« Predsednik: »Kako ste ga zaklali? Obtoženec: »Z desno sem ga držal za suknjič, z levo sem sunil.« Predsednik: »Zakaj ste ga sunil? Obtoženec: »Ne vem.« Predsednik: »V preiskavi ste rekli, da je nož kar sam skočil iz roke v Oslja.« Obtoženec: »Saj je moglo biti tako!« Predsednik: »Kaj je Oselj rekel na stolu? Obtoženec: »Janez! Dosti imam! Lahko vzameš denar.« Z očmi je svetlo gledal, kakor da bi mu nič ne bilo. Segel sem nato v žep in pogledal, če je notri 20 Din. Jih ni bilo. Mislim sem, da sem nato dal denar v njegov žep, pa sem ga po pomoči svoj. Pogledal sem še, pa sem mislil, da je nož zataknel samo v rekele. Ko sem hotel nož ven potegniti, ni šel.« Obtoženec je nato nekoliko umolknil in nadaljeval: »Pa mi je Oselj rekel: Janez, nož kar pusti notri!« Svetlo je gledal.

Obtoženec je potem zapustil Osljov dom, ne da bi zaprl vrata. Luč je gorela. Šel je nato na veselico ter denar zapravil. Zjutraj je imel še samo 71 Din. Šele na veselici je preštel denar. Bilo je 304 Din. Okoli 1 zjutraj

se je peljal s kolesom proti domu. Ko je hitro vozil po cesti, je med Valburgo in Trbojami trčil v drugega kolesarja. Oba sta se zvrnila v jarek. Oba nezvestna. Obtoženec se je zbudil še le ob 5 zjutraj in odšel na Rozmanov dom. Podrl je Janeza Rozmana tako, da si je ta prebil lobanjo. Tam se je umil, bil je krvav. Nato je šel spat na seno. Popoldne so ga tam orožniki prijeli.

Predsednik: »K Oslju niste pozneje šli gledat, kaj je z njim. Tam je še po dnevni luč gorela.« Obtoženec: »Nisem nič vedel, kaj je z njim. Če bi vedel, bi prosil kakega človeka, da ga gre rešit. Po glavi mi je šlo tako, kot bi mrliču zvonilo. Sprva sem si mislil, da sem Oslju le malo naredil.« Predsednik: »V preiskavi ste povedali, da ste zjutraj poslušali, če Oslju zvonijo.« Obtoženec: »Sem bil drugi dan čisto zmešan.«

Zaslišane so bile nato 4 glavne priče in prečitani drugi važni spisi.

Državni tožilec je poudarjal: »Ljudje so izgubili v sebi moralnost in ubijajo človeka zaradi 300 Din. Predlagam, da se obtoženec kaznuje s smrtjo.« Branilec dr. Mohorič je plediral za milejšo sodbo in navajal socialne momente, ki so tvorili ozadje vaše tragedije.

Po daljšem posvetovanju je senat obsojil Ivana Knifca zaradi roparskega umora in zaradi prestopka zoper prometno varnost na 20 let robije. Računa se mu preiskovalni zapor od 20. avgusta naprej. Državni tožilec je prijavil priziv zaradi prenizke kazni. Obtoženec si je pridržal pravico priziva in revizije. Razpravo je poslušalo mnogo obtoženčevih vaščanov in drugih okoličanov. Ginljiv je bil prizor, ko sta se oče in sin vsa solzna objela in začela jokati.

★

Na fakultetah velik padec slušateljev

Ljubljana, 23. oktobra.

Kvestura ljubljanske univerze je danes sestavila začasen statističen pregled o inškrbicijah na posameznih fakultetah. Ta pregled je prav značilen in poučen za nazadovanje slušateljev na vseh fakultetah razun na filozofski. V poštevi prihajajo ne samo gospodarski, marveč tudi socialni momenti, kajti mladina z veliko maturo se je letos raje obrnila k praktičnim poklicem, kjer prej pride do kruha in primerne življenjske eksistence. Slušateljev in slušateljic je danes 1742, dočim lani deficitivno 1945. Na posamezne fakultete odpadejo: 1. na filozofsko 488, lani 473, torej + 15; 2. na juridično 562, lani 602, torej - 40; 3. na teološko 160, lani 167, torej - 7; 4. na medicinsko 144; lani 218, torej - 74; 5. na tehnično 388, lani 485, torej - 97. Zanimivo je pred vsem, da je letos vpisanih veliko manj juristov, ki so druga leta vselej navahili na to fakulteto. Na tehniško se je vpisalo veliko Dalmatincev. Na juridični fakulteti je vpisan tudi neki Berlinčan, ki se je dobro priučil slovenščine. Bolgarov ni. Vpisan je neki Grk, rodom iz Trsta. Slušatelji so se pritoževali pri vpisu in ob plačevanju I. obroka šolnine nad tem, da morajo za vsak semester posebej plačati po I. razredu odmerjeno šolnino, dočim plačajo srednješolci le enkrat ob začetku šolskega leta po II. ali III. razredu odmerjeno šolnino, izvzemši sedmo- in osemšolce, ki plačujejo tudi šolnino po I. razredu, a plačajo samo enkrat na leto. Mnogo primorskih akademikov je finančno ministarstvo opustilo šolnine.

»Slehernik«. Po Hofmannsthalovem »Jedermann« priredil Oton Zupantič. Uvod napisal Jakob Solar. — Kot 70. zvezek »Mohorjeve knjižnice« je pravkar izšel srednjeveški misterij »Slehernik«, v Zupantičevi preprosnosti. O tem delu bomo še obširneje poročali.

Liubljanske vesti:

Zadušnica za Poincaréja in Barthouja

Ljubljana, 23. oktobra.

Za oba pokojna državnika francoskega naroda, Poincaréja in Barthouja, je bila danes v stolnici slovesna sv. maša zadušnica, ki jo je daroval stolni župnik dr. Tomaž Klinar ob prisotnosti škofov dr. Rožmana in dr. Srebrnič, celotnega kapitlja ter številne druge duhovščine. Pred oltarjem sta bila postavljena dva katefalka, obdana z zelenjem. Častno mesto sta zavzela konzul Francije g. Remond in ban dr. Marušič, med drugimi predstavniki pa so bili prisotni tudi devizijski general Čupavac s številnim častniškim zborom, mestni župan dr. Puc z vsem občinskim svetom, rektor univerze

prof. dr. Ramovš z drugimi vseučiliškimi profesorji, dalje vsi ljubljanski nosilci francoskih odlikovanj, kakor legije časti, tako pesnik Oton Zupančič, minister n. r. ing. Serbec, Matej Hubad in drugi. Maši zadušnici so prisostvovali tudi predstavniki vseh drugih državnih in javnih uradov z uradnimstvom, predstavniki raznih korporacij in organizacij, ljubljanski Cercle Français itd.

V zbrnem občutju je vsa številna množica počastila spomin obeh velikih Francozov. Ta žalna služba božja je pomenila zopet nov dokaz, kako veliko ljubezen uživa pri Slovencih francoski narod in kako velikega spoštovanja so deležni pri nas njegovi predstavniki.

○ Za spomenik viteškemu kralju Aleksandru Zedinitelju v Ljubljani je izročil g. predsedniku mestnega poglavarstva dr. Dinku Pucu g. Franjo Kisel, uradnik drž. žel. v p., Din 500. Po odredbi g. predsednika se je naložil darovani znesek v poseben fond za postavitev spomenika. — Darovatelj je iz svojih skromnih prihrankov žrtvoval gorjilni znesek kot prvi, ki je zamislil spomenika pokojnemu vladarju tudi finančno podprl, zato mu izreka mestno poglavarstvo za to plemenito iniciativno darilo najprihnejšo zahvalo.

○ Pogrebnihi svečanosti v Belgradu se je udeležila tudi delegacija Akademike zveze, t. j. zveze slov. kat. akademikov. Zastopali so jo predsedniki vseh njenih društev: akademik Jenko za »Danico«, akad. Gorenjak za »Zarjco«, akad. Zaleteš za »Cirilsko društvo«, akad. gđ. Slapar Iva za »Savico« in akad. Lah za Zvezo samo. G. Stroj in je zastopal Ferijalni zvez. — A. Z.

○ Oskrbovanje grobov po mestni občini. — Uprava pokopališča pri Sv. Križu je naslovila na mestno poglavarstvo vlogo za podaljšanje primerne odškodnine za oskrbovanje grobov, ki jih je mestna občina prevzela v svoje varstvo. Ta rok je potekel letos avgusta. Mestna občina plačuje letno pokopališki upravi okoli 3500 Din za oskrbovanje grobov dr. J. E. Kreka, judenburških žrtv, Lunder-Adamičevega in Windischerjevega nagrobnega spomenika ter spomenika gasilskega staroste Janka Barleta. Mestna občina je podaljšala rok upravi za eno leto.

○ Dovož drv in premoga. Bližajoča zima se znatno pozna zlasti po velikem dovozu drv in premoga v mesto. Na tovornem kolo-dvoru je vse polno naloženih vagonov s kurivom, ki ga delavci marljivo skladatajo. Razni »štokglazariji«, kakor sami sebi pravijo brezposelniki, ki postajajo okoli kolo-dvora, imajo sedaj slučajen zaslužek s prekladanjem. Enako dober zaslužek imajo tudi razni žagarji, zlasti oni, ki imajo elrkularke. Kmetje v glavnem z Ižanskega, imajo sedaj vsaj možnost, da nekaj skupijo z drvmi. Povprečna cena metru nežaganih drv je sedaj okoli 70 Din. Bolj redko se še dobe kmetje, ki imajo drva pripravljena po klaf-terski meri. Lanska uredba mestne občine, ki je to prepovedala, je imela torej dober učinek. Pri trgovcih je cena žaganim in sekanim drvm po 90 do 100 Din za meter.

○ Kaj in kje vse krađejo! — Včasih so bili vsaj po veliki večini pošteni berači in drugi prosjaki. Nova doba nam je prinesla novo vrsto beračev z značilno označbo »brezposelniki«, med katere se je vrinila razna sodrga delomarnih, lenuhov, potepuhov, poklicnih tatov, in kar vse spada pod to naslovo. — Eni hodijo prosjaki za vse mogoče stvari: za obleko, obuvalo i. dr.; drugi prosijo med drugim tudi za jed, zraven pa pazljivo vrte oči, kje bi se dalo kaj »uniti«. Tretji se hodijo gret v razne čakalnice in predsobe, ne da bi imeli tam kaj opraviti. — Tako je neki nepridiprav od ene izmed prej označenih štirih skupin te dni nataknil na svoje tatinske noge galoše izpred

Ako Vam seč (voda) ni v redu, ako ste kdaj občutili ledvice,

morate piti Radensko!

Poskusite samo nekoliko dni redno piti Radensko ki Vam bo ojačila izločanje seči, temeljito očistila kri in ledvice ter preprečila postanek kamenčkov in skleroze.

Kulturni obzornik

Knjižno darilo Družbe sv. Mohorja za l. 1935

Kakor vsako leto, tako tudi letos vsi čitatelji in brezštevilni prijatelji krasno opremljenih in po smoti res odličnih knjig Družbe sv. Mohorja, z veliko neustreznostjo pričakujejo letošnjega darila. — Ogledimo si torej podrobneje knjige, katere prejmejo letos vsi naročniki že do Vseh svetih.

Koledar bo izšel letos v popolnoma novi opre-mi slikarja Slavka Pengova, na platnicah z dekoracijo štirih letnih časov, kalendarij pa bo ob robu okrašen s slikami najvažnejših svetnikov vsakega meseca. Brezdvomno bo ta koledar najboljši in na izredni umetniški višini, tako, da pač zasluži častno mesto v vsaki krščanski hiši.

Večernice bodo letos prinesle II. del »Belih meulohov« pod naslovom »Štiški zvon«, povest kna-nega pisatelja Ivana Zorca. Je to zgodovinska po-vest iz časov turških napadov na Dolenjsko. V njej riše pisatelj z izredno živahnostjo napad Tur-kov na Šticho leta 1471 — v vlogu Jurčiča, ki se je našemu ljudstvu pač najbolj priljubljen. V povesti arečamo ponosnega Trlepa in njegove ljudi — kmetsko življenje in boj za obstanek — pa tudi življenje graščakov je zelo verno in zanimivo opisano.

V tretji redni knjigi nam pisatelj Bogomir Ma-gajna pod naslovom »Graničarje« prinaša povest z naše meje proti Italiji. Opisuje naše obmejne stra-že — junake z juga — riše trpljenje pribeglih ro-jakov in krivice, ki se jim gode pod tujim jarmom. Knjiga kaže izredno moč in plodovitost pisatelja. Četrto mesto med letošnjimi knjigami zavzema

uradne sobe podpredsednika »Vzajemne zava-rovalnice«. Pač višek predznosti! — Varni niso niti uradi niti zasebna stanovanja. Saj se je pisec teh vrst pred leti pripetilo, da mu je tak pošteniakovič odnesel nove kožuhastr rokavice naravnost pred nosom iz uradne sobe. A drugi že obdarovani brezposelniki je vzel mimogrede iz predsobe — ne da bi se kakopak zahvalil — žepno svetilko. — Ljudje božji! Preden komu kaj daste: ogledite si ga od glave do pete, ne izvezite rok.

○ Soprogi in hčerke državnih uradnikov in vpokojencev 15% popust pri nakupu file in žal-nih klubov. Salon Anita, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

○ Prvovrstna izbrana vina kakor tudi žga-nja priporoča delikatese-buffet Janc. Židovska ulica 1.

Konz. svetnik Fran Bratušek - 60 letnik



Gospod svetnik! Šestdeset let dela in truda je za vami! — To pomeni za vas, za vaše znanee in prijatelje ter za vaše drage farane veliko!

Ob tem dogodku se vas z veseljem spominjamo vaši tovariši in duhovni sobratje, spominjajo vsi oni bogoslovci, ki so že vživali polnost vašega zares očetovskega gostoljubja, spominja množica inteligentov laikov, ki so prebili lepe ure v prijetnem razgovoru z vami tam gori na lepem vrhu pri Svetinjah. Najbolj se pa gotovo vesele tega dogodka domači farani, katerim ste že 26 let zvesto dušni pastir kot župnik. Vsi ti dobro vedo: Svetinje so vaše vse, zato vas iskreno ljubijo kot svojega skrbnega očeta!

Sicer pa sega vaše delo nazaj tja v La-porje, tja k Mariji Snežni, tja k Sv. Miklavžu in k Sv. Juriju ob Ščavnici, kjer ste že kot kaplan ali kot provizor z vso dušo delali za napredek in rast Njegovega kralje-stva na zemlji!

Z veseljem se lahko ozrete nazaj na svoje delo in trud, ki gotovo ni bil zaman. Sicer pa še danes, ko vas človek gleda pri vašem delu, saj vas mora biti vesel ne le ljubi Bog, ampak sleherni — ki pride k vam! V vas najde vsak vzornega dušnega pastirja na njivi Gospodovi. Kako lepa in bogata je ta njiva pri Vas. Treba samo pogledati k Svetinjam ob prvih petkih in ob večjih praz-nikih: sv. obhajila gredo po številu te dneve skoraj v tisočih! Ni lepšega prizora v fari kot je ta! — To mora biti veselje in zado-ščenje pri Bogu, veselje v vašem duhov-nem sreču. Pa če bi samo mimo grede omenili še ostalo vaše delo in trud v javnem

dr. Josipa Mala XII. zvezek »Zgodovine slovenskega naroda«. Da je letošnji zvezek izredne važnosti, najzgovorneje priča dejstvo, da prinaša zgodovino okrog leta 1848. Narodne straže, dunajske homati-je, časopisje, slovanski shod v Pragi itd. V tem letu je pač prižetel našega narodnega vstajenja in zato je poznavanje tega dela naše zgodovine zelo velike važnosti. Opise poživljajo zanimive slike iz tedanje dobe.

Knjiga »Anton Martin Slomšek — služabnik božji«, napisal dr. Franc Kovačič, zavzema nadve-časno mesto. V njej podaja pisatelj — po dolgem in trudopolnem delu — biografijo velikega Slo-mškega (obliko Slomškega zagovarja pisatelj prelaz Kovačič). To delo je pač najizbrnejše, kar smo jih dosedaj imeli o tem velikem Slovencu. Popolnoma nova je uporaba Slomškovega dnevnika, ki za-vzema v knjigi mnogo prostora; poleg tega pa je pisatelj porabil Slomškova zasebna pisma in mno-ge viře, ki so bili dosedaj nedostopni. Letos izide I. zvezek, ki opisuje Slomškovo življenje do ime-novanja za škofa. Spis je pian z zgodovinsko na-tančnostjo, pa tudi s toploto — zlasti pisatelj pod-črtava Slomškove svetniški značaj. Poglavlja o nje-govih potovanjih in o narodnem delovanju, ko je bil Slomšek spiritual v Celovcu, in o dušnopastir-ski gorečnosti na raznih župnijah — so kar naj-bolj poučna. Knjiga je velike vzgojne važnosti in spada gotovo v vsako krščansko družino; zaklju-čuje pa tudi vrsto rednih knjig, ki jih letos izda Družba sv. Mohorja.

Izmed doplatilnih izrednih knjig naj na prvem mestu omenim knjigo »Slovenski ugovori«. Zbra-la Fran Kobek in Ivan Šašelji. Ugov je napisal znani strokovnjak na tem polju, belgajski vseučil-ski profesor dr. Veselin Čajkanovič, ki je s tem tudi prvič nastopil v slovenski knjigi. Župnik Ša-šelji je z mnogoletnim delom in ogromnim trudom zbral kolikor mogoče vse slovenske pregovore, reke in priroke in jih razporedil po abecednem redu za-

Mariborske vesti:

Maribor dobi otroško bolnišnico

V Zdravstvenem domu v Koroščevi ulici se vršijo večje adaptacije. Gradijo se nekateri novi prostori, napravljeni bodo veliko teraso pred po-slopjem, vse pa je v zvezi z pripravi za osno-vanje bolnišnice za najmanjše pacijente — dojenčke do starostne dobe enega leta, ki jo bo Maribor po zaslugi in prizadevanju vodje Zdravstvenega doma g. dr. Vrtovca sedaj v resnici dobil. Pravzaprav zaenkrat to ne bo prava bolnišnica, temveč le poseben oddelek Zdrav-stvenega doma s 25 posteljicami, vendar je s tem gotovo položen temelj bodoči otroški bol-nišnici, ki jo Maribor s svojim velikim zaled-jem nujno potrebuje. Tako bolnišnica ima se-daj v Sloveniji edino Ljubljana. Za Maribor in ves severni del Slovenije pa ljubljanska otroš-ka bolnišnica radi prevelike oddaljenosti ne prihaja v poštev.

Oddelek za dojenčke je bil pri maribor-skem Zdravstvenem domu v načrtu že ob nje-govem osnovanju. Vendar pa so se preje izgra-dili in organizirali drugi oddelki te velike in-

□ **Žalna sv. maša mariborskih poštarjev.** Or-ganizacija mariborskih poštnih, brzojavnih in te-lefonskih uslužbenecv je včeraj dopoldne priredila lepo in pomembno žalno komemoracijo za blago-pojnim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. V frančiškanski baziliki se je vršila žalna služba božja, pri kateri je pelo pevsko društvo poštnih usluž-bencev »Poštni rog« ter je igrala postarska godba. Patje kakor tudi godbene točke so izvajali vrli poštarji z vso dovršenostjo. Službi božji je pris-tovalo izredno veliko ljudi ter je bila bazilika na-polnjena do zadnjega kotička.

□ **Akademski kongregacija** ima svoj sestanek drevi ob 20 v prostorih frančiškanskega samostana. □ **Iz gledaliških krogov.** Mariborska sekcija Zdruga gledaliških igralcev si je te dni na obč-nem zboru izvolila za predsednika zopet Jožeta Koviča, za podpredsednika Vladimira Skrbniška, tajnik je Danilo Gorinšek, blaginčarka Elvira Kraljeva in odbornik Maks Furijan.

□ **Skrivnostna lekarna v mariborskem pod-zemlju.** Tudi Maribor ima svoje podzemlje, ki živi svoje skrivnostno življenje. V redkih slu-čajih dobi širša javnost vpogled v te zanimi-vosti. Senzacija o skrivnostni lekarni pa izvira iz čisto drugega, resničnega »podzemlja«. Od-krili so jo slučajno pri mestnem fizikatu, šuš-ljalo se je pa o njej že precej časa v posebnih krogih. Ta »lekarna« je obstajala v resnici pod zemljo, pred nosom mariborskih lekarnarjev in sicer v enem tistih prostorov, ki smo jih do-bili v Mariboru šele zadnja leta. Zenica, ki je oskrbovala tak prostor, je gotovo brihtna, ker si je omislila celo zalogo najraznovrstnejših »arenij«. Odjemalcev je imela več kot dovolj, posebno ker je imela razne skrivnosti, za ka-tere se je razvedelo med moškim svetom. Te dni jo je pa neka zavidna ženska prijavila pri mestnem fizikatu. Višji mestni zdravnik g. svetnik dr. Wankmüller je sam osebno napra-vil v »lekarno« preiskavo ter zaplenil vso zalogo zdravil in rož, s katerimi so napolnili nekaj vreč. Ženico so pa primerno poučili, da so take zadeve strogo prepovedane.

□ **Nevarna sipina v Dravi.** V »Ponedeljskem Slovencu« smo poročali o usodni nesreči na Dravi. Pri Prelogu je nasledel eplav na sipino ter sta pri tem utonila splavarja Ivan Cepek in Jernej Jausnik iz Sv. Obzaldja nad Mariborom. Omenjena sipina pri Prelogu je povzročila že celo vrsto nevarnih nesreč ter je na njej končalo že veliko eplavov. Pred nekaj leti sta se na isti način ponesrečila dva splavarja iz Dravske doline ter utonila. Sipina je nevarna samo takrat, kadar je Drava plitva.

□ **Veselo snidenje z ukradenim kravo.** Posest-nik Jožef Mejani iz Vrhol je včeraj jutraj prestra-šen pribežal iz hleva v hišo. Manjkala mu je pri-jaslih njegova najlepša krava, 1600 Din vredna sivka. Iskali so jo zaman okrog hiše in hleva ter naposled žalostni ugotovili, da si jo je prisvojil

življenju, kdo ga more preceniti! Kratko-malo: vse, kar ste tozadevno storili dobrega našemu malemu človeku, našemu slovenske-mu narodu, naj vam Bog povrne! Pa da ne pozabimo omeniti vašega zares iskrenega prijateljstva in gostoljubja, ki ga kaže do slehernega. Pri vas najde prijatelj zvestega prijatelja, ki ga čaka z odprtimi rokami, s pripravljanim in razumečim srem. Saj to bi pač najboljši vedel povedati pokojni gospod prof. Watzl, vaš nekdanji najljubši pri-jatelj! — Prav za prav ste, gospod svetnik, tam gori na gori pri lepih Svetinjah kot nekaj »kralja«. — Ob tej vaši šestdesetletnici vam vsi vaši prijatelji in znanci le to želimo, da vam naš Kristus Kralj nakloni še mnogo let milosti, zdravja in veselja! Bog vas živi!

četnih šk. Pri taki pestrosti in mnogoličnosti vse-bine je ureditev po vsebini sami ali pod kakim drugim vidikom dejanske nemogoča. Knjiga bo za vsakogar silno privlačno, zanimivo in prekoristno berilo — za inteligenta in literata bogata zaklad-nica narodnega bogastva — za vsakega preproste-ga človeka pa mogočno vredo modrosti in duhov-nega zdravlja — zares prava šola življenja. Z la-hkoto torej trdim, da je ta knjiga najbolj tehtna izmed vseh v letošnjem daru.

Kot druga doplatilna knjiga letošnje zbirke je roman Andreea Lichtenbergerja »Hlačkova sestri-ca«. Z velikim zanimanjem so ljudje pred časom prebirali »Hlačka«, roman istega pisatelja. Ta Hlaček je sedaj dobil sestrico — ljubka zgodba iz otroškega življenja, polna humorja in zanimivih prememb otrokove duše. Za knjigo je dobil pisatelj nagrado francoske akademije. Namenjena je doraščajoči mladini, z veseljem pa bo posegel po njej vsak, zlasti očete in matere ter bodo v njej kakor v ogledalu spoznavali čisto zagonetno du-ševno življenje svojih otrok.

□ **Pastir z belo ptico** je tretja letošnja dopla-tilna knjiga. Pisatelj Joža Lovrenčič je spisal to res odlično vzgojno in resno umetniško pravljico za mladino. Toplo in priščno zna pripovedovati zgo-dbo o žalostni kraljici in v deveti deželi, v kateri slednjič ubogi pastir ujame belo ptico — areč; seveda se na koncu oba poročita, ptička pa jima poje: »Zakon, zakon, ti si svet, na tebi aloni ve-soljni svet...« Knjiga je po motivu zelo sodobna in globoko etična (zakon).

Kot zadnja izredna knjiga pa izide letos »Ziv-ljenje svetnikov«, ki je letos doplatilna knjiga, ker je med rednimi vedno utešjevala in dušila knji-ževni program Mohorjeve družbe. Glasovi pa, da mora prav ta knjiga biti med rednimi, postajajo vedno glasnejši, tako, da bo s prihodnjim letom spet uvrščena med redne. Dosedanji zvezki so bili zelo drobni, letos pa se je obseg povečal na celih

stitucije, ker pač ni bilo na razpolago takoj sredstev in tudi osebja. Vendar se je posrečilo že leta 1931 dobiti potrebna sredstva, da so že takrat nabavili vse material — postelje z vso opremo in ostale potrebne predmete za tak od-delek. To je bila sreča, ker v današnjih raz-merah takih investicij ne bi bilo mogoče izvr-šiti. Sedaj se bodo zgradili samo še posebni prostori za tak oddelek: bolniške sobe, terasa za solnčenje in kuhinja.

Maribor bo dobil s tem oddelkom le nekako miniaturno otroško bolnišnico v primeri s to-vrstnim zavodom v Ljubljani. 25 postelj je že samo za mariborske razmere premalo, potrebnih bi bilo najmanj 50. Če pa vzamemo še ve-likost zaledja v poštev, potem bi morala biti taka bolnišnica še mnogo večja. Sicer pa je zaenkrat veliko, da se je posrečilo osnovati ta oddelek sploh in v tem obsegu. Vse predpri-prave bodo gotove do februarja prihodnjega leta, ko se bo predvidoma izvršila otvoritev.

neznani tat. Ker pa je bil včeraj v Mariboru sejem, je posestnik pravilno sklepal, da se bo skušal tat tam iznebiti krave. Domača gospodinja se je jutraj peljala iz Vrhol z avtomobila v Maribor. Ko so se vozili čez most, je Marija Mejani vsa presenečena zapazila med tropo živine, ki so jo gnali sejmarji, svojo sivko. Šla je potem za kravo in gonjačem do sejmišča, kjer je poklicala na pomoč stražnika. Na policiji se je pojasnilo, da je med tem neznani tat kravo že prodal posestniku Francu Sagadinu iz Ptujke gore. Kupčijo sta sklenila v Hočah in Sa-gadin je prodajalcu v dobri veri naštel za kravo 822 Din. Prodajalec je imel celo potni list, ki ga je pod lažno prevezo, da je pravi potni list, izgu-bil, izmamil v Hočah na občini. Sagadin je gnal potem kupljeno kravo v Maribor, kjer je presene-čen zvedel, da je kupil ukradeno živino.

□ **Samoumor 14-letnega dijaka.** Včeraj ob pol 5 popoldne je odjeknil v pritličju realne gimnazije zamolkel strel, ki je spravil vse za-vod v razburjenje ter povzročil v mestu ne-malo pozornosti. Strel je padel na stranišču v pritličju poslopja, kjer so našli 14-letnega di-jaka 4.a razreda Avgusta Jelena s prestreljeno glavo, nezvestnega. Otrpla roka je še krčevito tiščala repetirno pištolo. Takoj je bila pozvana na pomoč reševalna postaja, ki je umirajočega fanta prepeljala v bolnišnico. Ker pa ima pre-streljeno lobanjo na obeh straneh, je njegovo stanje brezupno. O vzroku nesrečnega dejanja se kaj točnejšega ne ve. Policijska komisija se je pod vodstvom g. nadzornika Cajnika podala na lice mesta. Ugotovili so, da je Jelen par mi-nut pred izvršitvijo dejanja dejal svojemu šol-skemu tovarišu: »Sedaj grem, pa se ustrelim!« Jelen je bil v šoli precej priden učenec.

Celje

□ **Poročili so se v celjski opatijski cerk-vi:** dr. Janez Lovšin, zdravnik v Braslov-čah, in Goričar Ana, hči knjigarnarja v Celju; Podjavoršek Albin, učitelj v Rogaski Slatini, in Hrček Marija, šolska upravitel-jica v Polju; Hrastnik Stanislav, šofer, in Filipič Pavla, zasebnica, oba iz Celja; Guršič Anton, gostilničar v Podplatu, in Kovač Angela, zasebnica iz Mozirja; Riček Ivan, železničar v Laškem, in Herlah Frančiška, kuharica v Celju. Novoporočencem najiskre-njeje čestitke.

□ **Novi grobovi.** V celjski bolnišnici sta umrli Stojanšek Helena, 71 let, obd. reva z Gomiljskega, in Tacer Antonija, 55 let, ko-čarica, Sp. Tinsko. V Zavodni, Cesta na grad št. 16, je umrl Vanovšek Ivan, 72 let, posest-nik. Pogreb bo danes ob 16 na mestnem po-kopališču. V Lokrovcu št. 2 je umrl Janez Krušič, 68 let, posestnik. Pogreb bo jutri, v četrtek ob 14 od doma na okoliško pokopa-lišče. Naj počivajo v miru!

□ **Rezervnim oficirjem.** Radi točne evi-dence bivališč vseh rezervnih oficirjev, ki so bivali na področju celjske okoliške obče-ne in so so izselili ter svoje spremembe bi-vališča niso po predpisih prijavili pristojni komandi, se pozivajo prizadeti, da to spre-membo takoj prijavijo. Istočasno se poziva-jo vsi še neprijavljeni rezervni oficirji, upok. oficirji (naše in tujih držav) in ne-sprejeti oficirji, ki bivajo na področju oko-liške občine, da se takoj prijavijo pri ob-činskem uradu in to najpозnejše do 26. okt. t. l. S seboj je prinesiti legitimacijo. Istočasno se radi spopolnitve potrebnih podat-kov morajo prijaviti tudi vsi ostali že pri-javljeni rezervni oficirji. S seboj je prinesiti oficirsko legitimacijo.

14 pol. Na vrsto pridejo letos svetniki meseca ju-nija. Največ je napisal dr. Jaklič.

S tem zaključujem poročilo o letošnjih rednih in izrednih knjigah. Sigurno pa bo čitatelje zani-malo tudi, kaj pripravila Družba sv. Mohorja za leto 1935. Med rednimi knjigami bodo: Koledar, Večernice (Ivan Zorec, »Štiški tlačan«, »Belih me-nihov« III. knjiga), dr. Josipa Mala XIII. zvezek »Zgodovine slovenskega naroda«, II. del »Anton Martin Slomšek — služabnik božji«, spisal prelaz dr. Franc Kovačič, in Weiser, »Vatnika — zadnji glavlar Delawarova«, resnična povest iz življenja Ilijanca-Jezuitskega misijonarja. — Izredne knjige pa bodo: Mirko Kunčič, »Mlada njiva« (mladinske pesmi), inž. Mirko Sušteršič, »Naš gozd«, Janez Ro-žencvet, »Pravljice za lahkomiselne ljudi«, Helena Loguschka, »Sin dveh očetov« (katoliški roman) in dr. Lohar-dr. Slivnik, »Naši zobje«.

Urednik letošnjega Koledarja, dr. Joža Pogač-nik, mi je ob koncu povedal še par stvari, ki bodo naše čitatelje gotovo tudi zanimala. Splošna gospo-darska kriza tudi naši družbi ni prizanesla in le izredni delavnosti ter brezprimerni požitvalnost-eti katoliške akcije in njenih poverjenikov se je zahvaliti, da število naročnikov ni padlo, temveč se v nekaterih predelih naše domovine celo dvignilo; zato je potrebno, da z vsemi razpoložljivimi sla-mi podpremo to najstarejšo katoliško knjižno druž-bo. Dolenjska in Stajerska sta po številu naročni-kov manj močni — Gorenjska, ki je aaveda finanč-no krepkejša, pa je po številu naročnikov na prvem mestu. Ljubljana se v pogledu naročnikov drži zelo dobro in je v splošnem položaj v mestih boljši nego na deželi. Zelo težko je z naročniki na Ko-roškem, kjer ljudstvo našega sedanjega razvitega jezika ne razume kar lahko. Iz tega razloga izdaja družba za Korošce tudi poseben Koledar, da jim po svojih močeh kar najbolj postrže.

Janez Korenčan.

Smrtna nesreča mlade žene

Ljubljana, 23. oktobra.

Pri prelazu čez železniško progo v Glinški ulici na Glincih se je davi zgodil zjutraj pripe-tila strašna nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Ob 7 zjutraj je odšla z doma po svoji navadi na delo 24 letna postrežnica Ivanka Kvasova, ki je stanovala v Rožni dolini, XV-7. Ko je prišla do železniškega tira, so bile zatvornice spuščene. Kvasova je najbrž opazila tovorni vlak iz Ljubljane, ni pa opazila, da prihaja z druge strani mešani vrhniški vlak. Ta vlak prihaja v Ljubljano ob 7.02. Kvasova je smuknila pod zatvornice na prago, kjer pa jo je zagrabila lokomotiva vrhniškega vlaka. Kvasova je bila očitno takoj pri udarcu

mrtva. Lokomotiva jo je vlekla s seboj kakšnih 30—40 korakov ter jo grozno razmesarila. Odr-galo ji je eno roko, razmesarilo po vsem telesu, j razbil glavo, pa tudi po nogah je dobila hude poškodbe. Strašni dogodek so nekateri ljudje takoj vi-del ter so o tem obvestili policijsko stražnico na Viču. Na kraj nesreče je prišla policijska komisija zdravnika g. dr. Avramoviča in dežurnega uradnika g. Ketteja, ki je odredila prevoz trupla v mrtvaš-nico.

Strašna nesreča je napravila na vse prebivalce Viča globok vtis in vse sočustvuje z ubogim mo-žem, ki je izgubil tako marljivo ženo.

Kaj pravite?

Klobuk doli pred častiljivim »sitarjem«, še bolj častiljivemu »Narodu«! Pošteno se je oplakal in temeljito ozmerjal dvočinke ali praktične patri-ote. — Namreč take žviga žvage čez dva praga potuhnjence, šeme modrijane, šleve junake, barabe poštenjake, take, ki hočejo vse učiti ljubezni do domovine, sami pa jo poznajo samo lam, kjer se jim dobro godi, dvočinke, ki celo našega drža-vo-ljastva nočejo sprejeti, ker jim bolj kaže uživati vse pravice pri nas, dolžnosti pa imajo zaenkrat obešene na kljuko tam na oni strani.

Tisti, ki so prizadeti, naj se le popraskajo za ušesi. Res je, da so gospod »Narod« nekoliko pre-več črnogledi. O, da, pri nas pa je še vedno dosti patriotizma, čistega neskaljenega domoljubja in poznano vrle ljudi, ki so sicer hudo nacionalni in domoljubni, ki ne žviga od praga do praga in ki iz svojega domoljubja ne delajo dobičkov. Ti lju-dje imajo res pravico učiti druge pristnega patrio-tizma in razkrinkavati medle značaje ter jih pri-poročati na primerna mesta kot nezanesljive. V naši deželi živi obilo gorečih patriotov, ki so rahločutni za vse, kar se ne ujema z njihovim priznanim ro-domoljubjem. Imenitni ljudje so to in imajo tudi ne-kaj pod palcem. Toda Bog nas varuj misli, da so to, kar imajo, pridobili s svojim domoljubjem! Tako plemeniti in fini so pa že, vsa čast, da iz tako svetih čustev, kakor je ljubezen do naroda in domovine, ne bodo kovali dobičkov. Tudi moramo priznati, da glasno oznanjajo ljubezen do domo-vine in naroda niti enemu teh gospodov ni vrgla niti enega upravnega sedeca v katerikoli delniški družbi, niti najmanjše taničme, še manj udeležbe na čistem dobičku. To so res vzori pravega domo-ljubja in ti vzori se konkurence poluhnjencev s te ali one strani tudi ne boje. Naj gospod »Narod« ne bodo preveč obupani, saj mislimo, da nam ne bo treba dajati naslovov opisanih ljudi s priznanim patentom na pravo domoljubje. Najbrže jih »Na-rod« sami dobro vedo!

Smrt velikega dobrotnika

Nova cerkev pri Celju, 22. oktobra.

Danes zjutraj ob 4 je umrl na svojem gradu v Socki g. grajščak Walter Jožef Dickin, gene-ralni ravnatelj več inozemskih, posebno dunajskih in romunskih bank v pokoji. Bil je rojen na Du-naj dne 10. oktobra 1864. Star je bil torej 70 let. Kdor pa je videl pred njegovo boleznijo njegovo postavo, črne lase in svež obraz, bi mu ne prisodil več kakor kakih 48 let. Začel je popolnoma iz ma-lega, a dosegel s svojimi talenti veliko bogastvo. Poznal je mnogo jezikov. V romunskih finančnih krogih je bil še pred kakimi štirimi leti odloču-joča osebnost. Pred letom se je odločil za pokoj katerega je hotel preživeti na svojem gradu v Socki med ljudstvom, ki mu je bilo posebno iz srca vdano. Rajni je bil sicer anglikanske vere, vendar našemu ljudstvu silno naklonjen. Povsod je bil popolnoma ponižen, vsakemu je pomagal. Očitno je spoštoval sv. katoliško cerkev in njene služabnike. Koliko veselje mu je napravil ob zad-nji birni obisk prevzvišenega nadpastirja, čigar podoba je imel odslej vedno na svoji pisalni mizi. Kadar je bilo treba voz za duhovnika ali zdrav-nika, so šli ubogi samo k g. grajščaku. Tudi v tujni ni pozabil na svoje Sočane. V hudi zimi leta 1929 je poslal z Dunaja župnemu uradu 2000 Din za uboge in zmruzoječe župljane. Svoji sorodnici, ki je oskrbovala med odsotnostjo njegov grad, pa je še poslal mnogo blaga in perila za uboge otroke. Če je bilo treba prostora za kako igro, dal ga je grajščak. Ob vseh veselih družinskih prilikah je



Pri sladkorni bolezni

Vam pomaga priznana Rogaška slatina »Donat« vrelca.

Vprašajte Vašega zdravnika!

Pridite za časa jesenske sezone (do konca oktobra) v Rogaško Slatino! Popolna 20 dnevna oskrba 1200 odn. 1000 Din.

O dobroti

Ničesar nismo ljudje tako potrebni ko dobroto, a ničesar nismo tudi manj deležni ko dobrote. In vendar je dobrote prav za prav veliko na svetu. Saj imamo razmeroma dosti dobrodelnih ustanov, dobrodelnih društev, dobrodelnih zavodov, dobrodelnih sej in celo dobrodelnih koncertov, zabav in ple-sov. Dobrodelnost je razširjena po vsem sve-tu, je na debelo in na tenko posejana po njivah raznih ljudskih potreb. Saj je — če vzamemo za primer — že dobrota sleherni dihi in sleherni košček kruha in je dobrota že to, da živimo, da, celo to, da smemo nekoč umreti. In ni ga človeka, ki ne bi trdil o sebi, da je dober. Močno bi sleherni zameril, če bi mu rekli, da ni dober. Pa je vendar dobroto, prave dobrote tako tako malo na svetu in so tako silno redki ljudje, ki so zares in resnično dobri. — Ali poznaš človeka, ki ga tare sramotitev zunanje sveta; ki ga vse prezira in so ljudje, ki jih je sram pozdraviti ga na cesti? Takemu človeku priti na pomoč, zavzeti se zanj in mu dati dobro besedo, dober pogled — to je dobrota.

Pa poznaš človeka, ki mu stan ne dopu-šča, da bi romal od hiše do hiše s prošnjami, pa vendar obupava v revščini in zardeva že ob sami misli, da bi moral prositi? Takega človeka podpreti, njemu dati dar tako, kakor da ti, ki daš, sprejemaš dobro delo, to je prava dobrota. — In poznaš človeka, ki te je prišel prositi, pa si ne upa z besedo na dan? Pa ga ti razumeš brez be-

Ako opažate



da Vam popuščajo živci, če Vas skrbi močno bitje srca in visoki krvni tlak, ako nemirno spite,



pijte kavo Hag, ki je za-jamčeno oproščena kofei-na. Edina prava zrnata kava za zdrave in bolne je

Kava Hag

hotel, da se je veselila tudi vsa okolica. Daroval je za požarno brambo doma in v sosesčini, za šolo, zvonove, sploh povsod, je bila njegova dobrotljiva roka vedno odprta, kjerkoli je bilo potrebno. — Bil je sicer šaljiv, z vsakim zelo prijazen, nikdar pa niste slišali, da bi mu zdrknila kakšna neres-nica čez ustnice. Tudi ni nikdar govoril o drugih slabosti. Posebno rad je poslušal in občudoval domače slovenske petje in trdil, da so Slovenci glasbeno nadarjeni ljudje, kakor redko kje. Mož, ki je prehodil v svojem poslu skoraj ves svet, pa je bil sam zase silno skromen in ponižen. — Le škoda, da ga je vzela nenadoma in hitro bolezen in sicer legar, in ob koncu, ko smo že upali, da ga je prešel, še pljučnica. Vsi okoličani smo globoko žalostni radi bridke izgube, ki je zadela ne samo blago rodbino, marveč vso daljno in bližnjo oko-lico. Polni hvaležnosti jokamo danes ob njegovem mrtvaškem odru. To žalost pa obutimo tem bolj, ker nam radi različenosti vere ni mogoče izkazati po katoliški veri, ki ima ravno za smrtne bridko-sti najtolažljivjša sredstva, zadnje časti in hvalež-nosti. — Bog mu poplačaj obilno vsa dobra dela! Hudo prizadeti gospej in rodbini iskreno sožalje od vseh okoličanov, prijateljev in znancev! Počivaj v miru v daljnem Gradu!

Koledar

Sreda, 24. oktobra: Rafael, nadangel; Kristina.

Osebnosti

— Župnijo Sv. Tomaž pri Ormožu je dobil g. Francišek Magdič, župnik pri Zg. sv. Kungoti.

— Izpit je napravil za čen rezervnega san. kap. II. razr. mornarice rez. poročnik mornarice dr. Josip Lipa.

— V generalštabni stroki sta sprejeta za pri-pravnika topniški kap. I. razreda Anton Švajger in pehotni kap. II. razr. Norbert Wurzbach.

Ostale vesti

— Občni zbor Družbe sv. Rafaela, ki je bil sklican na 24. oktobra 1934, je preložen na poznej-ši bolj primeren čas.

— Zadnji sneg je napravil veliko škodo. Pred tednom zapadli sneg, ki je bil zelo moker in te-žak, je napravil po gozdovih in vrtovih znatno škodo. Močna teža snega po listovnem drevju je po-lomila debele veje in mlado drevje kar čez polo-vico. Močno so trpeli ponekod lepi, mladi bukov-i gozdovi. Sneg je polomil tudi mnogo hrastov in ce-rov, dalje več jesenov in drugega drevja. Okoli Turjaka in Višnje gore, kjer so sadni vrtovi mno-go trpeli pred tremi leti po katastrofalni toži, ki je sneg polomil mnogo jablan in žilastih hrust, ki so si komaj opomogeli od omenjene katastrofe. V bližnjih gozdovih in drugod cenijo škodo na okoli 20.000 Din.

sede in mu iz oči bereš prošnjo — in mu daš, da »levice ne ve, kaj dela desnica«; — tako pomagati — to je prava dobrota.

Pa poznaš človeka, bednega, radi spreje-manja javnih dobrot tisočkrat ponižanega in užaljenega, da se ti bolj s sirovo ko z lepo besedo zahvali in občuti celo žaljivko za svojo dobrodelnost —? Takemu človeku pomagati navzlic vsemu — to je prava in resnična dobrota.

Takih ljudi, zmognih takih dobrot, da bi mogli deliti prave dobrote na skrivaj, brez priznanja, ne da so njih imena za vse to objavljena v časopisih in javnih razpredelnih; ljudi, ki pomagajo sami iz sebe vsem tistim, ki ne prosijo ne duševnih ne telesnih podpor, a so jih potrebni ko zemlja kapljice vode v suši —; takih dobrih ljudi je silno, silno malo. In tisti, ki so taki, so ko zlata zrna sredi puščavskega peska ne-dobrot in ne-lepot tega sveta.

Tak dober človek je ga gospa Mara dr. Lamutova, ki stopa danes v svoje 50 leto življenja, in ki ji Bog vidi v dušo in šteje njene dobrote, ki so prave in resnične, dasi tajne, a tem večje. Gospa je delavka v ti-stem resničnem Gospodovem vinogradu, ki človeku rodijo trte za ta svet bolj trnje ko žlahtno grozdje, a ki so soka tega grozdiča deležne številne duše, za katere ona skrbi. Gospa je tudi pesnica, zares iz srca, zlasti za našo rodno zemljo, posebno za ljudi, ki trpijo v pregnanstvu. Bog ji povrne vso do-broto! Dodeli ji sonca za vsa tista leta, ki še pridejo, da se za svoje dobrote ogreje nekoč pri večnem Soncu! M. K.

— Prepovedan tisk. Z odlokom ministarstva za notranje zadeve je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list »La Volonté«, ki izhaja v Solunu.

— Kmečki magazin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg št. 10 (na-sproti Mestnega doma). Ako hočete dobro bla-go in poceni, potem nas obiščite in prepričate se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet!

— Tiskarski pogrešek. V včerajšnjem »Slo-venec« se je vrnila neljubla pomota: čitati je me-sto: prof. Luka Loh, pravilno: prof. Luka Arh.

— Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna »Franz-Josef« grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef« vodo v premnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinku-joče sredstvo.

— Dva ponesrečenca z dežele. V Tomačevem je včeraj podiral hrastovo drevo 24 letni ključavni-čarski pomočnik Maks Dovič. Pri delu je padel z drevesa in si zlomil desno nogo. — V Rožljah, občina Šmarje pod Ljubljano, so se otroci igrali s pračami. Pri tem je neki deček vrgel s pračo ka-men v desno oko 11 letnemu posestnikovu sinu Francu Puchharju. Dečka so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer mu zdravniki poskušajo oko rešiti.

Ceni čitatelje opozarjamo, da redno uživa-jo Radensko, ki je za zdravje nujno potrebna, pa istočasno izborna pičica.

— Vodnik po ljubljanskih pokopališčih. Se-stavi prof. Marko Bajuk. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 8. — Na obeh ljubljanskih pokopališčih, tako pri Sv. Krištofu,

Slovenija na dan pogreba

† kralja Aleksandra

Cerknica

Po žalnih sejah ter odposlanih žalnih brzo-javkah vseh društev, organizacij in korpora-cij, se je vršila v četrtek ob 8 v tukajšnji žup-ni cerkvi žalna služba božja z molitvami za blagopokojnega vladarja in novega kralja Pe-tru II. Nato pa je sledila obsežnejša žalna ko-memoracija, ki jo je priredil tozadevni odbor. Udeležile so se je vse organizacije in društva, javni uradi, šola ter mnogostevino drugo ob-činstvo. Gasilska godba je za uvod zasvirla državno himno, nakar je imel žalni, v srce se-gajoči govor g. šol. upravitelj Hladnik ter za-stopniki raznih društev. Združeni pevski zbori so odpele pomenljivo žalostinko: »Usliši nas, Gospode. Po primernih dveh deklamacijah je zasvirla zopet godba učinkovito žalostinko, nakar so bile odposlane sožalne in udanostne brzojavke. Z državno himno je bila zaključena številno obiskana žalna svečanost.

Prav tako se je vršila žalna komemoracija na Rakeku po končanem cerkvenem opravilu, ki je bilo ob pol 10.

Čemšenik

V četrtek so po cerkvenem opravilu šola, gasilci in cerkvene organizacije priredili žalno komemoracijo za pokojnim kraljem. Kapelo na pokopališču je gđ. Sedejeva lično okrasila in pred njo se je zbralo občinstvo, ki ga je bilo polna cerkev. Trije govorili in dve deklamaciji so v vseh poglavitih spoštovanje do pokojnega kralja in ljubezen do matere Jugoslavije.

Dobrova

Žalne slovenosti so se pri nas začele v četrtek 18. t. m. v cerkvi s sv. mašo in govorom g. kaplana. Med sv. mašo je lepo prepeval cerkveni pevski zbor. Po cerkvenem opravilu se je napolnila dvorana Kat. prov. doma prav do zadnjega kotička. Prvi je zapel cerkv. pevski zbor žalostinko: »Oj zbogom, kralje!«. Nato je nastopil g. Fatur z lepim govorom, z dveminutnim vmesnim molkom. Za njim je nastopil 10 letni deček z deklamacijo »Mladi kralj« in za njim še dve deklici. Nato se je v imenu ob-čine poklonil s kratkim nagovorom g. župan Černe, nato pa še več drugih v imenu raznih cerkvenih organizacij in bratovščin kakor tudi prosvetnih, gospodarskih in kulturnih društev, vsak s kratkim besednim poklonom. Nato pa je vsa dvorana zapela Bože pravde. Končno je prebral g. župan Černe žalno brzojavko, kate-ra je bila odposlana novemu kralju Nj. Vel. Petru II. Vsa lepa komemoracija je napravila na vso množico globok vtis.

Jurklošter

V Jurkloštru se je žalna proslava ob pogre-bu Nj. Vel. kralja Aleksandra prav ginljivo vršila v četrtek, 18. t. m. Zjutraj ob 8 je bila sv. maša, katere so se udeležili poleg solarjev in učiteljskega tudi gasilci, orožniki, občinski odbor in veliko odličnjakov. Popoldne ob 2 smo med zvonjenjem molili v cerkvi rožni venec za dušni mir našega umrlega kralja, potem pa se je pred graščinskim parkom vršila žalna slo-venost na prostem. Vrstile so se pesmi, dekla-macije solarjev in odraslih. Govor g. šol. upra-vitelja Koselja je navzoče ganil do solz. Strelici so po končanem govoru ustrelili salvo.

Lom nad Tržičem

Tudi naša skrita gorska dolina se je po naj-boljši volji oddolžila spominu našega velikega kralja Aleksandra I. Po cerkvenem opravilu, ki se ga je v četrtek 12. t. m. z globoko pobož-nostjo polnoštevilno udeležila vsa župnija, je bila najprej spominška svečanost pred gasil-skim domom. Prvi je imel nagovor predsednik gasilcev J. Rozman, nato so bile deklamacije solarjev, pesem »Blagor mrc«. Končno se je ime-nu občine govoril poslovilne besede slavnemu kralju obč. tajnik K. Jerčin in pozval k zve-stobi novemu kralju Petru II.

Takoj nato je bila v cerkveni dvorani žal-na seja vseh organizacij v župniji. Domačji g. župnik nam je v jasnih besedah razložil, zakaj smo dolžni ohraniti blagopokojnega kralja v najčastnejšem spominu, ter nas pozval, da nam bodi njegovo junaško delo za Jugoslavijo vedno zgled in opomin, kako tudi mi delajmo za našo domovino. Nato so bile sprejete pismene žalne izjave Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu v imenu gasilcev, skupine bojnikov, Vodo-vodne zadruge, Kmet. podružnice, cestnega od-bora. Odbor Kat. akcije in odbori Mar. družb so poslali še posebno žalno izjavo Nj. Vel. kra-ljici Mariji.

DEBELI LJUDJE pri delu in razveči-lu hitro opešajo • prekomerna debe-lost pa se da odstraniti z zavzivanjem neskladljivih in znanih

BOXBERGER KISSINGEN
TABLET ZA HUJŠANJE

Dobijo se vsaki lekarni po receptu S. R. in N. Z. pod
Št. 100-od 6. julija 1934

kakor pri Sv. Križu, počivajo trupla naših naj-uglednejših ljudi vseh poklicev in panog, kakor pisateljev, pesnikov, glasbenikov, slikarjev, politi-kov, pedagogov itd. obojega apola. Marsikdo bi rad obiskal gomile teh ljudi, pa ne ve, kje se nahajajo, posebno težko je najti one pri Sv. Krištofu. V tem primeru ti izborno pomaga omenjena brošurica, ki je prav dobro sestavljena. Vsem v vodniku ome-njenim možem so pridejani najvažnejši podatki, ki so kritično sestavljeni in popravljajo na več me-stih one na spomeniku in v slovenskem biografskem leksikonu. Veak, kdor se zanima za sloven-sko kulturno zgodovino, bo posegel po tem »vodni-kue«, v katerem so tudi načrti, ki lajšajo iskanje grobov. Priporočamo to knjižico še posebno mla-dini, da se ob obisku grobov naših zaslužnih pred-nikov navuže njihovega duha in se navduši za nji-hove vzore.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natr-ganih črevih, abscesih, sečnem pritisku odebelihl etrih, bolečinah v križu, tesnobi in prah, budem ercnem utrujanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje čisto tudi popolno ozdravitev.

Listnica uprave: »Neimen.«; Naročnino za »Pon. Slov.« v znesku 20 Din v redu prejeli.

Nevlje pri Kamniku

Lepo komemoracija po blagopokojnem na-šem viteškem vladarju smo na dan pogreba imeli v naši dvorani. Zjutraj ob 8 je naš pevski zbor pel lepe, dnevu primerne pesmi. Po službi božji se je vse občinstvo zbralo v dvorani, ki jo je napolnilo do zadnjega kotička. Bili so tu tudi gasilci v krogih in šolska mladina pod vo-dstvom učiteljskega. V imenu občinske uprave je otvoril žalno svečanost g. Osenar, ki je nado-mestoval predsednika g. Novaka, ki se je oseb-no udeležil pogreba. Gosp. župnik je v krat-kem nagovoru opozoril pričujoče, naj molijo za pokojnega kralja, za blagor visokega kraljev-skega doma in domovine. Nato je g. šol. upra-vitelj v popolni tišini prisotnih govoril o veli-kem delu viteškega kralja za blagor našega ljudstva in naše države. Šolska mladina je po-dala živo sliko, kako narod objokuje grozno in nenadomestljivo izgubo. Z vzklikom »Slava!« blagopokojnemu Nj. Vel. viteškemu kralju Aleksandru Zedinitelju in z vzklikom »Živeli!« Nj. Vel. kralju Petru II. je bila ta žalna sveča-nost zaključena.

Škofja Loka

Žalna komemoracija po blagopokojnem Nj. Vel. kralju Aleksandru I. je v našem mestu po-kazala velikansko sočustvovanje vseh slojev. Množica je napolnila mestno cerkev, zastopniki vseh oblasti in korporacij so bili v cerkvi, mno-go pa jih je bilo še zunaj radi pomanjkanja prostora. Službo božjo je ob asistenci opravil g. mestni župnik. Med službo božjo je vojaška četa trikrat oddala salvo. Po sv. maši pa se je vsa množica zbrala na glavnem trgu, kjer je bil pred magistratom postavljen katafalk. God-ba »Ljubnike« je takoj po salvah zaigrala žalostinko. G. predsednik občine Sink je imel spo-minski govor, pri katerem se je marsikatero oko zarosilo. Tudi mladina je nastopila z deklamacijo. Žalostinke pevcev in godbe so ubra-nost povečale. Po slovesni komemoraciji se je vse občinstvo z vsem uradnimstvom in vojsko, kar je bilo zbrano na trgu, razvrstilo v spre-vod ter v zadnji pozdrav šlo mimo slike blago-pokojnega kralja.

Šmartno pod Šmarno goro

V četrtek, dne 18. t. m. je bila v naši župni cerkvi žalna služba božja za blagopokojnim vladarjem, katere se je naše ljudstvo udeležilo v ogromnem številu. Cerkev je bila nabit pol-na. Po končani službi božji je bila žalna sveča-nost pred šolo na prostem. Po govoru je zapel mladinski pevski zbor pod vodstvom gospe Vel-narjeve tri žalostinke. Nato je ljudstvo vzkli-knilo trikratni »Živijo!« novemu kralju Petru II., mladinski zbor pa je zapel »Bože pravde«.

Dol. Logatec

V četrtek popoldne ob pol treh je bila javna žalna manifestacija pred spomenikom v vojni pa-dlihi. Udeležili so se vsi zastopniki uradov, za-stopniki vseh organizacij, šolska mladina in vsi občani. Žalnim govorom mladine in ostalih je sle-dilo polaganje vencev. Globoko ginjeno občinstvo je napravilo javno zaobljubo, da bode oporoko velikega pokojnika splojnjevalo in čuvalo Jugos-lavijo do zadnjega diha. Vsa žalna manifestacija se je končala s petjem državne himne združenih pevskih zborov.

Ptuj

Narodno prosvetno društvo in pevsko dru-štvo Cecilija sta imeli 16. t. m. žalno sejo po-vodom smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Nj. kr. Vis. knezu namest. Pavlu je bila odposlana sožalna brzojavka. Štirje člani so zastopali omenjena društva pri pogrebni svečanostih v Belgradu.

Premogokop Podlož-Hrastovec zopet obra-tuje. Premogokop Podlož-Hrastovec pri Majš-pergu je začel zopet obratovati in sicer zaen-krat v manjšem obsegu. Premog je prvovrsten, ker ima, kakor so strokovnjaki dognali, 6700 kalorij. Te dni se je mudila na licu mesta ko-misija neke večje družbe, ki namerava postati solastnica premogokopa ter razširiti obrat in povečati kapaciteto, pri čemer bi prišli do za-sluzka številni brezposelni iz tuk. okraja.

K uboju na Hajdini pri Ptuj. V soboto, dne 20. t. m. je izvršila sodna komisija obduk-cijo trupla 19-letnega Petra Metličarja, ki je bil dan poprej ubit na javni cesti na Hajdini Maks Lampret, ki je po izvršenem činu pobeg-nil, se je včeraj javil sam ptujskim orožnikom. Dejanje priznava, zagovarja se pa s silo-branom.

„Prah iz pekla“ Zgodovina kajenja in tobaka

V naslednjem naj bi pojasnili, kako dolgo je človek že poznal kajenje. Eni mislijo, da je človek užival ali kadil narkotične rastline, da bi se lažje zoperstavil izrednim naporom, ali pa, da bi lažje premagal lakoto in žejo. Drugi pa zopet mislijo, da je vdihavanje dima tlečih narkotičnih rastlin že prav stara navada. Že Kolumb je l. 1492 v Srednji Ameriki videl, da so kadili rdečkastočrni tobak, zvit v podolgate svitke. To kajenje je spadalo najbrže k verskim običajem ter je nastalo ob času stare kulture Majev. Vendar je že tudi stari vek poznal več narkotičnih rastlin, katere so uživali ljudje, da so se omamili. Stari pisatelji večkrat omenjajo, da je predzgodovinsko prebivalstvo kadilo že iz pipe. Herodot poroča to o Scitih, grški zemljepisec Strabo pa o nekem maloazijskem narodu, Mizicijih, ki »žro dim«. Na švicarskih tleh so izkopali tudi pipe iz dobe rimskega cesarstva, iz česar bi sledilo, da so stari Kelti tudi kadili.

Kajenje tobaka pa se je razširilo v Evropo šele po odkritju Amerike. Tobak so najprvo sadili kot okrasno rastlino. Pozneje so imeli tobak za zdravilno zelišče, ki pomaga zoper zobobol, koliko in trganje. Okrog l. 1560 je francoski poslanik na portugalskem dvoru Jean Nicot poslal Katarini Medicejski zdrobljene liste tobaka, ki je z njim zdravila svojega sina. Po Nicotu je ta rastlina tudi dobila ime »nicotiana«. Sredi 16. stoletja je bilo pa že mnogo mornarjev, ki so v španskih in angleških lukah kadili, kakor so videli v Ameriki kaditi Indijance. Na Angleškem je bil Raleigh prvi kadilec. Počasi je postal tobak pri moških vseh evropskih narodov priljubljeno in cenjeno zelišče. Nekateri so začeli tudi skladati pesmi na čast tobaku. Proslavljali so kajenje kot »božanskega tolažnika v vsakem trpljenju«. Najprvo so tobak nosljali. Na Francoskem je vpeljal to navado Ludvik XIII. V istem času je nastala v Sevilli na Španskem tovarna za izdelovanje tobaka za poslanje. Ta tobak so imenovali »španjole«, ter so ga razvažali po vsem svetu. Kmalu pa si je pipa začela pridobivati večjo veljavo in Anglež Grenville je razširil navadno lončeno pipo, kakršno je poznal v Ameriki. Mesti Amsterdam in Rotterdam sta kmalu zasloveli kot prvi središči trgovine s tobakom.

Tudi ženskam se je kmalu dopadlo kajenje. O neki Angležinji poročajo: »Tudi ona rada pokadi pipico tobaka.« L. 1715 je izšla na Nemškem knjiga, ki dokazuje, da je pravzaprav spodobno za ugledne žene, če se pri kavi snidejo s svojimi znankami in pokade z njimi pipo tobaka. Medtem, ko se je pipa res kmalu udomačila in si pridobila mnogo prijateljev ter pesniških slaviteljev, je pa cigara še v tretjem desetletju 19. stoletja veljala za nekaj nedostojnega. Dokazovali so, da so kadilci cigar zanesli v salone sirov in prostaški ton. Tudi cigarete, katere so sploščali kadili le v Orijentu, so se v 19. stoletju udomačile šele v drugi polovici 19. stoletja.

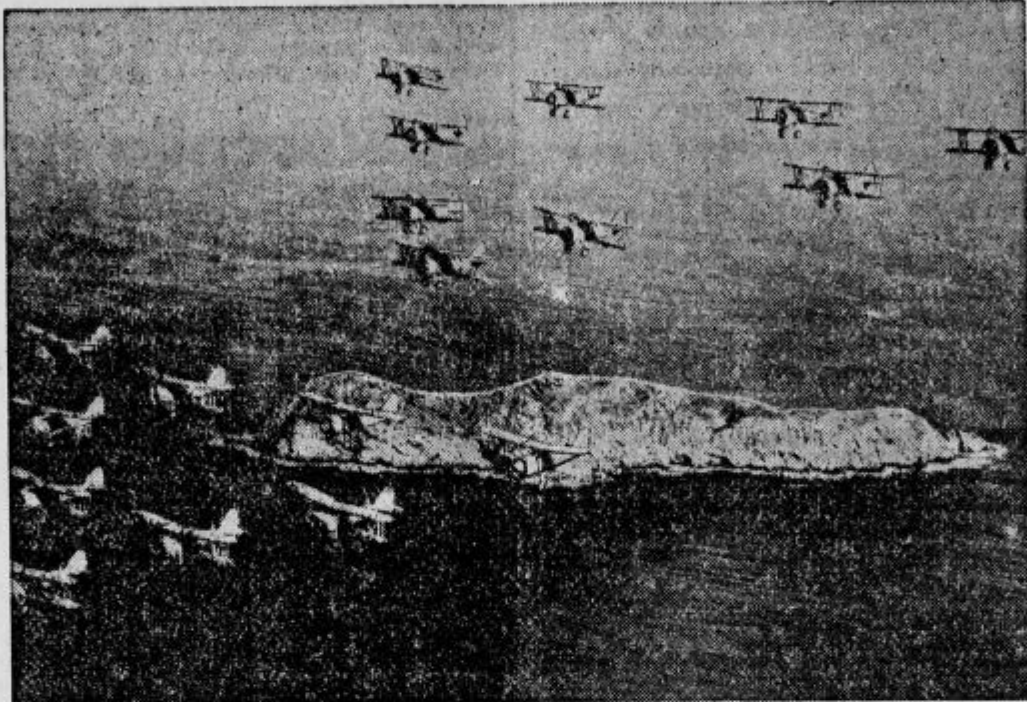
Ta zmagoslavni pohod tobakarstva pa ni bil brez nasprotovanja. Tudi danes ugledni ljudje dokazujejo škodljivost kajenja. V prejšnjih časih so dokazovali isto, samo z bolj učinkovitimi dokazi. Celo veliki Goethe je s prezirnim govoril o »ostudno tlečem klincu«. Noben resnično izobražen mož, ki ima kaj plemenitega čuta, ne

bo kadil tobaka. Tudi duhovščina je svarila pred to novotarijo, ki je zdravju škodljiva. Posebno pa so ostro nastopili proti kajenju zdravnikov, vsled česar je oblast po mnogih krajih kajenje prepovedala. V Švici n. pr. so ustanovili posebno sodišče proti »kadilski kugi«. Pisatelj Tesauro je v svoji knjigi »Moralna filozofija« zapisal: »Kako nesramen prizor je, če ljudje vtaknejo v usta nekaj zvitega, ki je poln tiste sajaste in kadeče se umazanije, katere peklenško paro vsesavajo skozi grlo ter jo nato izpuščajo skozi nosnice, kakor konji Diomeda in biki Jazona, ki so iz svojih nosnic bruhali iskre in plamen.« Najbolj zagrižen sovražnik kajenja je bil angleški kralj Jakob I. L. 1603 je dal izdati latinski spis proti kajenju. V tem spisu napoveduje boj »nesramnemu početju«, ki je krivo, da propadajo dobre stare navade in blagostanje ljudstva. Drugi nasprotniki tobaka so trdili: »Bolje je biti zadavljen z vrvjo, kakor biti zastrupljen z indijanskim tobakom.« Tobak so imenovali »prah iz pekla«, kajenje pa blaznost in hudučevo delo. Ko je Anglež Raleigh, preden so ga obglavili, pokadil še pipo tobaka,

so to smatrali za veliko nemoralnost. Velik sovražnik kajenja je bil turški sultan Murat IV. Ko je 7. avgusta 1633 v Carigradu izbruhnil velik požar, je sultan to naprtil kadilec ter jih začel strašno preganjati. Na kajenje je bila postavljena smrtna kazen. Rablji so z mečem sekali glave kadilcem. Tudi ruski car Mihael je sovražil kajenje. Pisatelj Adam Clearius, ki je potoval skozi Rusijo l. 1643 v Perzijo, popisuje svoje potovanje: »Zločinske kadilce so hudo kaznovali. Prerezali so jim nosove in dali jim batine. Navadne kazni, ki zadenejo kadilce, so, da jim razrežejo nosnice ter z bičji bičajo po golem hrbtu.« Leta 1691 je mestni svet v Lüneburgu na Nemškem določil, da bo zaprt v ječi in potem pa bičan ter pregnan iz mesta, kdor bi se pregrešil ter »nedostojno pil tobak«. V Jülichu na Nemškem so l. 1700 dovolili kaditi pipo samo takim ljudem, ki so imeli za to posebno dovoljenje.

Nasprotstvo proti kajenju pa še do danes ni ponehalo, samo da bolj znanstveno utemeljuje škodljivost kajenja.

Vojaška letala ko kobilice v zraku



Na naši podobi vidimo jato torpednih letal, kakršne ima ameriška mornarica. Ta letala so pred kratkim imela svoje velike vojaške vaje nad Tihim oceanom. Na podobi vidimo, kako se ta letala vračajo z vojaških vaj na svoje letališče San Diego v Kaliforniji

Dvakrat umrl in enkrat pokopan

Pregovor pravi, da bo dolgo živel, kogar so enkrat proglasili za mrtvega. Če je ta pregovor resničen, bo dve leti stari sinko policijskega uradnika Chena v Harbinu doživel Metzulemovo starost. Deček je namreč nekega dne obolel in skrbna mamica ga je nesla v posteljo. Vendar se zaradi njegove bolezni niso preveč belili las. Toda tretjega dne zjutraj so starši našli otroka v postelji mrtvega. Da je bila žalost velika, se razume. Obvestili so sorodnike, ki so prišli izražati sožalje. Drugi dan sta gospod in gospa Chen šla v mesto, da pripravita vse za pogreb. Ko sta se vrnila domov, sta našla malega »mrlička« ne le živega, ampak zatopljenega v igro s svojimi igračkami. Ker je tudi v Mandžuriji znano, da včasih ljudje navidezno umro, so bili starši hudo veseli ter se niso več menili za dečkovo bolezen, ker fant je bil zdrav.

Minilo je nekaj dni in deček je zopet obolel. Kmalu nato se je staršem zazdelo, da je sinček zopet umrl. Sedaj se starši niso dali prevarati od navidezne smrti, ampak so upali, da

»Andrejčkov lovec je videti nekaj bolan.«
»Kaj bi ne bil. Za pričo je povabljen k sodišču, kjer bo moral pol ure samo resnico govoriti.«

★

Brbar v imenitni družbi obeduje in je z nožem. Njegov sosed ga dregne s komelecem: »Tukaj vendar ne boste jedli z nožem.« — »Zakaj ne bi? Saj od vse gospode tega noben drug ne zna!«

bo zopet kmalu oživel. Zato tudi niso hoteli s pogrebom. Ko pa je minilo 5 dni in deček še ni dal znaka življenja od sebe, so se morali pripravi za pogreb. Otroka so položili v veliko krsto ter ga po kitajski navadi nesli na pokopališče in pustili na vrhu. Dva dni nato pa je tam blizu pasel ovce neki pastir, ki je s pokopališča zaslišal otročji jok. Hitel je na pokopališče h krsti malega Chena, dvignil pokrov in našel v krsti dečka, ki je glasno tulil. Ubogi starši imajo sedaj svojega otroka zopet doma. Malj je zdrav ko dren. Najuglednejši zdravniki preiskujejo ta slučaj.

Esperanto in bančniki

V uradni izdaji »Bankers' Almanac & Year Book« se nahaja razpredelnica števil in trgovskih izrazov v 11 različnih jezikih. Na drugem mestu, takoj za angleškim, je tiskani esperantski del. (Razpredelnica se začne na 2230 strani knjige, ki jo uporabljajo vsi bančniki.) — (Rondo.)

Kavarna „Espero“ v Haagu

V Haagu na Nizozemskem so odprli novo kavarno z imenom »La Espero«. (La Espero je naslov esperantske himne in pomeni upanje.) Lastnica kavarne razume esperanto. Naslov kavarne je: Fahrenheitstraat 271. (Rondo.)



Italijanski letalec Stoppani je preletel iz Tržiča na Goriškem (Monfalcone) v Massano v afriški koloniji Eritreja, torej 4122 kilometrov v 26 urah in 35 minutah

Oživela je pod kiparjevo roko

Sloveči pariški kipar James Pradier je srečal neko jutro v predmestju Pariza mlado kmetico, katere lepota in vitka postava ga je kar zamamila. Hotel se je z njo seznaniti, ker se mu je kasneje posrečilo.

Kipar je kmetico pregovoril, da je pričela hoditi k njemu v atelje, kjer je modeliral njeno glavo in vrat za kip svoje Atalante.

Dekle je dolgo časa redno prihajalo k umetniku. Neki dan je pa nepričakovano izostalo. Ker je tudi drugi in tretji dan ni bilo na izpregled, je kiparja zaskrbelo, kaj je z njo. Šel je na njen dom. Našel je nesrečnico na smrtni postelji. Živčna mrzlica je izmučila njeno mlado telo.

Ko je prišel drugi dan, jo je našel mrtvo. To ga je zelo potrla. Toda takoj se je v njem oglasila njegova umetniška sila. Hotel je napraviti iz mavca vlietek njenih rok in glave.

Dekle pa ni bilo mrtvo. Ležalo je v mrtvičnih krčih in sirota ni mogla geniti niti s prstom.

Ko je kipar delal vlietek na roki, se je spomnila, kako strašno bo potem, ko ji vlije sadro na usta in nos, da ne bo mogla več dihati.

Tega se je tako zbal, da je napela vse sile in se nekoliko premaknila.

Umetnik je začuden prenehal z delom. Pa si je mislil, da se je zmotil. Hotel je delo nadaljevati.

Močna volja deklice je pa zmagała. Dekle se je dvignilo in vrglo sadro kiparju v obraz.

Mladenka je kasneje spet ozdravela. O kiparju ni hotela ničesar več slišati. Pred njim je čutila smrtni strah in grozo. Ni ga mogla trpeti. Nihče je ni mogel pregovoriti, da bi še enkrat prestopila vrata njegovega ateljeja.



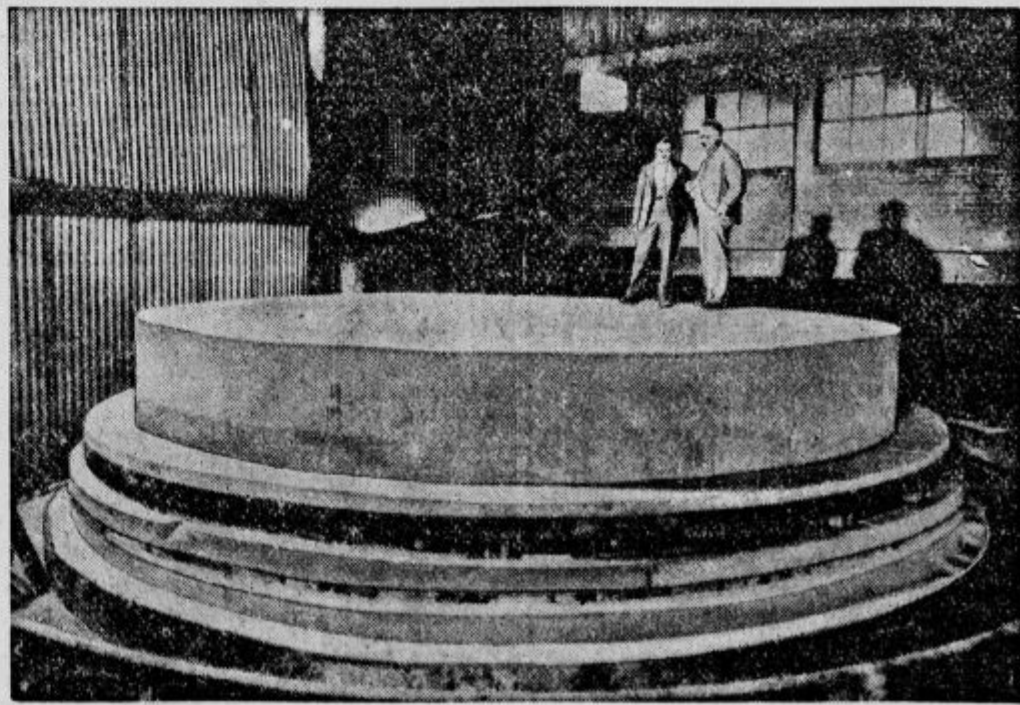
»Prosim en listek za odraslega in en listek za otroka — naravnost.«

★

V družini so rekli otrokom, naj vsak pove svojo največjo željo. Janeček je želel samo tole: »Jaz bi rad svoji mami vrat umival, svojega očka bi pa v šolo pošiljal.«



Slušalko za gluhe kažejo na londonski medicinski razstavi. Nekdo govori v mikrofoni, glasovni valovi pretresajo palčke, katere ima gluhec pritrjene na glavi. Stresljaje teh palčic občutijo tudi možgani, vsled česar gluhec lahko sliši v mikrofoni izgovorejeno besedo



Največja steklena leča na svetu. V steklarni v Corningu v Združenih državah Severne Amerike so vili optično stekleno lečo, ki je težka 20.000 kg. Namenjena je za neko ameriško zvezdarno. V premeru ima več kot 5 m ter je debela 0,69 m. To je največji kos stekla, ki je bil kdaj na svetu vlit

Sport

Mi hočemo smučati!

I.

Pod gornjim naslovom bomo prinašali za cenjene čitatelje in čitateljice smučarski tečaj; za one, ki se znajo malo smučati, je potreben, za one, ki se hočejo še bolj spopolniti v tem lepem sportu, je koristen, v prvi vrsti pa je seveda namenjen onim, ki bodo šele letos poskusili svojo srečo v tem najlepšem zimskem sportu. Tečaj bomo tako podajali, da se bodo oni, ki mu bodo redno sledili, ter se ravnali točno po navodilih in ki bodo seveda tudi primerno vztrajali, toliko napredovali, da bodo že letos izvajali kakšne lažje like v snegu. Da bodo cenjene čitateljice še lažje sledili navodilom, bomo posamezne gibe podprli s slikami, da bodo vse kretnje, ki jih bodo morali napraviti v telovadnici ali v snegu, preje natančno preštudirali, v terenu pa jih bodo samo še izvajali. Tudi ne bomo podali vse tvarine naenkrat, ker bi bilo to preveč in si tudi ne bi mogli vsega naenkrat zapomniti, temveč jo bomo podajali etapno, v daljših presledkih, tako, da bo nekako do začetka sezone ravno vsa snov predelana. Pri tem tudi opozarjam; da bo snov kratka ter bo vsebovala le najpotrebnejše. Kajti želja velike večine smučarjev je, da se nauči toliko smučati, da zna voziti, umikati se in ustaviti se. Več vsa naša smučarska armada tudi ne potrebuje. Tekmovalci rabijo seveda specialnega treninga in tem so potrebna še druga navodila. Namen smučanja je namreč ta, kako priti v snegu naprej in temu bom skušal ustreči s predmetnim tečajem.

Ker živimo danes v dobi, ko gre ves razvoj s podvojenim, potrojenim tempom naprej, zato tudi ljudje ne trpijo dolgih razmišljanj, temveč hočejo zgolj dejanj. In tega se bom tudi jaz držal pri tem smučarskem tečaju, ki ga bom obdelal nekako v osmih tednih na ta način, da bom podal vsak teden nekaj snovi, in sicer samo toliko, da jo bodo cenjene čitateljice in čitatelji prav lahko v enem tednu prebrali. Skušal bom na kratko obrazložiti najpotrebnejše kretnje, brez vsakeršnih dolgozgovnih razlag, zakaj je potrebno to, zakaj ono, temveč bom le naznačil, kako treba delati; kajti vsako bo takoj, kakor hitro bo napravil par opic v snegu, razumel, zakaj je potrebno izvajati tako, kakor je opisano.

Tečaj bo obstojal v gimnastiki, da vse naše telo predelamo, ter končno v samem treningu na snegu. Štiri tedne bomo torej vadili v telovadnici in doma brez smuč, da čimbolj pripravimo svoje telo in vse mišice za napor, ki se nam slavi pri sicer lepem, a ne ravno lahkem sportu, štiri tedne pa bomo vadili v snegu s smučmi. Kdor bo delal točno po navodilih, ta bo ob koncu osmih tednov že lahko malo vozil in tudi kak pluzni zavoj in morda še kaj več mu bo šlo. Za mnogostevilne voditelje na deželi, ki bi radi vežbali našo mladino v tej lepi sportni panogi, bodo pa ta navodila tudi prav prišla, ker bodo imeli na kratko povedano vse, kar naša mladež potrebuje, da se navadi najpotrebnejše smučarske umetnosti. Torej enkrat na teden bomo v našem listu podajali snov za en teden naprej, tako, da bo — kakor rečeno — v osmih tednih ves tečaj pri kraju. Le veselilo nas delo in vaš trud se bo prav gotovo poplačal na snegu. I. K.—er.

Občni zbor GZSP

V nedeljo, dne 21. oktobra so se zbrali na Jesenicah delegati iz III. rednemu občnemu zboru Gorenjske zimešportne podzveze ter je bilo s pooblastili zastopanih 11 delegatov od 17 članov, a to pred vsem izven Jesenic, kar dokazuje, da je zanimanje za to važno organizacijo ravno v središču našega smučarskega okoliša popustilo. Jugoslov. zimskošportno zvezo je zastopal g. Bruno Parma iz Ljubljane. V odsotnosti predsednika župana g. Zabkarja je vodil občni zbor podpredsednik g. Zupan iz Moistrane. Takoj v začetku svojega govora se je spomnil našega umrlega vladarja in velikega pobornika smučarskega sporta; vsi prisotni so poudarili njegov spomin s trikratnim »Slava«, a njegovemu nasledniku kralju Petru II. so zaklicali trikratni »Živijo«. Enoglasno je bil sprejet sklep, da se odpošljejo pozdravne brzojavke ministru in v b. novini.

Poročilo nad vse agilnega tajnika g. Jožeta Cinkovca je v širokih oblikih pokazalo delo podzveze, ki je trpelo na pomanjkanju pravega dela in delovnih sil v pretekli sezoni, a to posebno za časa njegove odsotnosti radi bolezni. Opozarja, da se mora smotnemu delu posvečati več pozornosti. Poročilo smučsko-tehniškega odseka je obravnavalo pred vsem podsavezno prvenstvo, kar se prepušča v odločitvi zvezni upravi.

Blagajna izkazuje aktive 10.042,09, a pasive 5.382,25 upnikom ter 4.659,84 Din čistega premoženja. Tudi sezona je bila 8.221 Din dohodkov, 7.658 Din izdatkov.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor s predsednikom županom g. Zabkarjem, podpredsednikom g. Zupanom in tajnikom g. Cinkovcem. Sedež podzveze ostane še nadalje na Jesenicah, za službeno glasilo se pa določi Slovenec in Jutro, katerima se izreče zahvala za vso dosedanja naklonjenost. Na zboru, ki je potekal deloma precej živahno, so se oglašali razni delegati ter so izražali svoje težnje in kritike. Ob koncu se je podpredsednik vsem zahvalil ter želel, da naj vsi člani delujejo in propeh zimskega sporta na Gorenjskem.

*

SK Ilirija (hazenska sekcija). Drevi ob 19.30 se morajo zglasiti v posebnih sobi kavarnarstva Evropa te le članice: Ivica, Joža, Omanova, Darinka, Milica, Elza, Zajčeva, Angelca, Silva, Anči, Stefka, Vlasta, Pavla, Boža, Marta, Grntal, Joža II, Ponikvar, Gajšek, Sodnik, Ronkova. Zadeva je važna in nujna. Odsotnost se ne bo opravičila nobeni. — (Lahkotletška sekcija.) Vodstvo sekcije opozarja ponovno vse člane na Ulagovo »Kajlgo o sportu. Kdor si jo želi nabaviti po nižji ceni, naj se javi v kavarnarstvu Evropa najkasneje do dne 1. novembra na naslov: SK Ilirija, lahkotletška sekcija.

LTPP. Službeno. Nocoj ob 19.30 seja upravnega odbora v posebnih sobi restavracije Emona. Navzočnost vseh gr. odbornikov nujno potrebna. — Tajnik I.

Stalom klub 51. Damski odsek. Nocoj prične redna damska smučarska gimnastika v telovadnici Tehnične zveze šole. Vodstvo gimnastike je poverjeno g. Ivo Zoru. Začetek gimnastike ob 19.30. Pridite vse in pripeljite s seboj še druge. Vabljeni so tudi dame, katere niso članice kluba, pa bi hotele pristopiti. — V petek sestanek v klubovem lokalu ob 19.30. Po sestanku kratko predavanje.

Cerkveni vestnik

Kongregantisti. V sredo, dne 24. t. m. je redni cerkveni sestanek akademске kongregacije Marijinega Osmenjenja ob četrti na 9 zvečer v hišni kapelici oo. frančiškanov. Udeležite se tega sestanka polnoštevilno. Novinci lekono vabljeni. — Prefekt.

Gospodarstvo

Slaba tendenca lire

Državni dolg v Italiji znaša 600 milijard Din

Milan, 22. okt. TG. Med vsemi zlatu zvestimi valutami je lira najbolj bolna. Še do nedavnega je znašalo zlato kritje lire 47—50%, zadnje čase pa je padlo kritje že na 42,43% in se s tem nevarno približuje zakonito določeni najnižji črti, ki znaša 40%. Tako se nahaja Italija pred izbero, ali znižati zakonito kritje ali pa opustiti zlato podlago. Gotovo je bilo na programu Barthoujevega obiska, ki bi moral biti ta mesec v Rimu, več gospodarskih vprašanj, med katerimi je bilo med najvažnejšimi tudi valutno. Edino Pariz lahko pomaga Italiji pri vzdrževanju stabilnosti njene valute in zato se Italiji mudi delati ponudbe, ker se vedno bolj približuje čas, ko se bo treba odločiti za eno izmed omenjenih dveh poti. Če bodo Francozi pomagali, tedaj bo Italija vzdržala zlati standard. Lira je v

Parizu vredna 129,95 (pariteta znaša 134,3), kar pomeni, da je padla za 3,3% pod zlato vrednost, kar je malo čudno za valuto, ki temelji na zlatu. Iz tega bi bilo sklepati, da se mora Italija resno truditi za vzdrževanje lire.

Italijanska plačilna bilanca ni nič kaj ugodna. Zadožitev Italije v inozemstvu je znatna. Bilanca tujeskega prometa in izseljenških pošiljk se polagoma slabša. K temu pride še primanjkljaj trgovinske bilance, ki je od lani sem zelo narasel. Obremenitev za italijanske finance pa so izdatki za javna dela, zaradi katerih je javni dolg narasel v notranjosti države od 95 milijard v letu 1930 na 106 milijard lir. Če pa vpoštevamo še izdatke države za jamstva pri ozdravljanju bank in industrije, lahko dejansko cenimo državni dolg na 160 milijard lir.

Sistem kontingentov v zunanji trgovini

S tem vprašanjem se je pečala zadnja seja upravnega odbora mednarodne trgovinske zbornice v Parizu. Mednarodna trgovinska zbornica smatra, da so ti kontingenti preveč nespremenljivi, kar nasprotuje interesom svetovne trgovine. Zato je zbornica izdala nekatera načela, katera priporoča v uveljavljenje vladam zainteresiranih držav. Med drugim priporoča, da se pri blagu, ki je že kontingentirano, ne zvišujejo nadalje carine in druge postranske davke in davek. Nadalje naj veljajo kontingenti za daljšo dobo, najmanj za leto dni. Poleg tega naj se vsaki državi dovolijo popolno izkoriščanje kontingenta brez kakršnihkoli novih omejitev. Seveda pa se morajo tudi uvozna dovoljenja izdajati v čim krajšem času, da se preprečiho zamude, ki igrajo v trgovini zelo važno vlogo. Končno priporoča mednarodna trgovinska zbornica, da naj uvozne države vpoštevajo posebno države nadprodukcije, ker se pa izvažajo mnogo blaga s posredništvom nekaterih držav, bi bilo treba posredniškim državam zvišati kontingent z ozirom na njih vlogo.

Obrtna razstava v Celju

Obrtna razstava, ki bo prihodnje leto v Celju, obeta biti nekaj velikega. Za isto, ki bo v prostorih mestne osnovne šole, se že sedaj zanima veliko razstavljalcev. Ta obrtna razstava mora dokazati, da je obrtništvo na višku svojih sposobnosti ter da ni na mestu, da se uvaža tuje izdelke ter s tem uničuje domačo obrt in valuto. Posamezni odseki so pridno na delu ter pripravljajo vse potrebno, da bo razstava čim bolj urejena in da bo dosegla čim večji uspeh. Veselilni odsek bo preskrbel, da bo za časa razstave dovolj zabave. Vrtnarji bodo uredili lične nasade. Dekorativni odsek bo napel vse sile, da aranžira razstavo čim učinkovitejšo. Propagandni odsek ima veliko nalogo obveščati vso javnost potom časopisja ter z raznimi lepaki in letaki zainteresirati vse kroge za to prireditve, ki bo po 12 letih v Celju prva taka prireditve. V razstavnem odseku so ljudje, ki nam jamčijo, da bo razstava vsestransko urejena. Najtežjo nalogo ima pač finančno-gospodarski odsek, ki se mora boriti s sedanjiimi finančnimi težavami. Saj je v interesu vseh, da razstavo podpro ter s tem pripomorejo k poživitvi mesta v tujsko-prometnem kot tudi v splošno gospodarskem oziru. Odsek je že odposlal prošnje za podpore na razne oblasti, društva, denarne zavode itd., ki so se tudi nekateri že odzvali ter nakazali prve podpore oz. obljubili, da bodo naknadno podprli odbor, da bo uspeh čim večji. Imena darovalcev bodo objavljene pozneje. Končno je bil izvoljen tudi nadzorni odsek, katerega člani se gotovo zavadejajo svoje naloge. Nekateri obrtniki so že začeli z izdelovanjem svojih izdelkov, ki jih mislijo razstaviti, da bodo čim popolnejši. Predela za razstavo so torej v polnem teku. Ker je razstavnih odbor zelo obširen, se bodo v času priprave pojavile še razne ideje, ki naj razstavi prinesejo nova presenečenja. Cenjeno občinstvo prosimo, da posveča razstavi svojo pozornost ter podpre odbor z raznimi nasveti in predlogi, ki se bodo pri sejah reševali in po možnosti tudi upoštevali. Vsi dopisi naj se naslavlajo na naslov: Odbor obrtne razstave v Celju, Za kresijo 4a.

Strokovni pregled

Na podlagi zakonskega predloga o splošni carinski tarifi je finančni minister odredil, da se mora obvezno pošiljati v strokovni pregled tole uvoženo blago: razne rastline in rastlinski proizvodi za zdravila, sadni in rastlinski sokovi, razne masti, smole, in kartrani, olja za industrijske namene, rastlinske masčobe, sladkor, razne alkoholne pijače, kvas, razne esence, rastlinske in sadne, jedilne konzerve, smirek, snovi za čiščenje in poliranje, premog (ogljje) in nafta ter njeni proizvodi, cerezi, pomešan s parafinom, parafinske masti in kolomaz, razne spojine žvepla, razne soli, solitev, galica, razne kisline, lekarniški izdelki in zdravila, razne barve, lak, ferneži in umetna gnojila.

*

Trgovinski stiki z Belgijo. Iz poročila ministrstva za zunanje zadeve, konzularno-gospodarski oddelek, posnemamo, da je bil v Bruslju ustanovljen odbor za razvoj gospodarskih odnosov z Jugoslavijo. Na čelu odbora je g. Ramlot, predstavnik belgijske narodne banke za inozemstvo. Nadaljnji člani odbora so odlične osebnosti iz finančnega sveta v Belgiji. Za častnega predsednika odbora je bil izvoljen poslanik naše države na belgijskem dvoru g. Peter Pešič.

Pojasnilo fin. ministrstva o taksiranju računov. Davčni oddelek fin. ministrstva je dal pojasnilo o tarifi št. 34 taksne tarife. Ta številka določa, da morajo trgovci, obrtniki itd. izdajati obvezne račune. Po pojasnilu davčnega oddelka takse po tej tarifi št. 34 ni treba plačati na podlagi kreditnih knjižic tedaj, kadar dajejo trgovci in obrtniki svoje blago na kredit neposredno konzumentom. V vseh drugih primerih pa morajo trgovci in obrtniki izdati strankam taksne račune.

Razpredelnica nevarnosti. Minister za soc. pol. in nar. zdravje je na podlagi predlogov OUZD izdal naredbo o novi razpredelnici nevarnosti za zavarovanje v slučaju nesreč in o postopku pri uvrščanju poslov v razrede in odstotke nevarnosti. Razpredelnica velja od 1. jan. 1935 dalje ter nadomesti staro iz leta 1930.

Uršulin sejem v Celju se je vršil v ponedeljek v znamenju krize. Na sejem je prišlo 245 kramarjev, ki so imeli precej blaga, bilo je pa bolj malo kupev. Tudi živinski sejem je bil bolj slab. Priganatih je bilo 87 krav, 1 konj, 4 junci in 4 telice. Prodanih je bilo pa 24 krav, 1 telica in 1 junec.

Borza

Dne 23. oktobra.

Denar

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Bruslja, Curiha, Pariza, Prage in Trsta; popustil je London, dočim so se uvrstile devize Amsterdam, Berlin in Newyork.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na naših borzah neizpremenjen: 8,10—2,20. Grški boni v Beogradu 28,01—28,71. Angleški funt je v Zagrebu popustil na 226,04—227,64, dočim je v Beogradu notiral 225,60—227,25. Španska pezeta v Zagrebu 5,85 bl., v Beogradu 5,95 bl. Madžarski pengó v Beogradu 9,95 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2903,18—2314,54. Berlin 1364,58—1375,88. Bruselj 793,57—797,51. Curih 1108,35—1113,85. London 167,19—168,79. Newyork 3354,11—3382,37. Pariz 224,02—225,14. Praga 141,87 do 142,78. Trst 290,57—292,97.

Curih. Pariz 20,215. London 15,17. Newyork 805,375. Bruselj 71,60. Milan 26,26. Madrid 41,875. Amsterdam 207,775. Berlin 123,35. Dunaj 72,75 (57,05). Stockholm 78,20. Oslo 76,20. Kopenhagen 67,70. Praga 12,8075. Varšava 57,90. Atene 2,94. Carigrad 2,48. Bukarešta 3,05. Buenos Aires 0,7925.

Vrednostni papirji

Tendenca je nadalje slaba in so tečaji skoro vseh papirjev popustili. Znatnejše je bilo nazadovanje na zagrebški borzi kot na belgijski. Promet je bil slab, saj je znašal na zagrebški borzi komaj 300 komadov vojne škode.

Ljubljana. 7% invest. pos. 71 den., agrarji 41 den., vojna škoda 350 bl., begl. obv. 60 den., 8% Bler. pos. 67 bl., 7% Bler. pos. 55 bl., 7% pos. DHB 67 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 bl., agrarji 40,50—41,50, vojna škoda 345—346 (350), 12. 345—350 (345), 6% begl. obv. 60 bl., 8% Bler. pos. 67 bl., 7% Bler. pos. 56 bl. — Delnice: Narodna banka 4050 den. Priv. agr. banka 220 bl. Osj. sladk. tov. 135—145 (100 a 138), Bečkerek sladk. tov. 700 bl., Osj. livarna 145 bl., Impey 50 den., Trboveljska 80 den.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.631 Din. Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50 (71), agrarji 41,50—42 (41,50), vojna škoda 350—350,50 (350), 6% begl. obv. 58—60 (58), 7% Bler. pos. 56,50 bl. — Delnice: Narodna banka 4125 den.

Žitni trg

Položaj je ostal v glavnem neizpremenjen. Tako koruze kot pšenice se ne dobi pod večerajšnjimi cenami. Položaj označujejo nadaljnji nakupi pšenice po Priv. izvozni družbi ter izvoz koruze razen v Nemčijo, kjer obstojajo predvsem zapreke zaradi plačil računov.

Ljubljana. Pšenica bč. 78 kg 160—162,50, bč. 79 kg 1% 165—167,50, koruza stara za mletev 147,50—150, umetno sušena 117,50—120, času primerno suha s kvaliteto garancijo 107,50—110, moka »0« bč. 260—265, ban. »0« 265—270.

Živina

Živinski sejem v Mariboru dne 23. oktobra. Na živinski sejem je bilo priganatih 11 konj, 17 bikov, 110 volov, 443 krav in 7 telic; skupaj 288 komadov. Kupčija je bila precej živahna ter se je prodalo 395 komadov. Cene so bile za kg žive teže sledeče: debeli voli 3,50—4, poldebili 2,50—2,75, plemenski 2,75—3,25, biki za klanje 3—3,50, klavne krave debele 2,75—3,75, plemenske 1,75—2, molznice 2,50—3, breje 2,50—3, mlada živina 3,50—4, teleta 4,50—5 Din. — Mesne cene so bile sledeče: volovsko meso la 8—10, la 6—8, meso od bikov, krav in telic 5—6, telečeje meso la 8—12, la 7—8, svinjsko meso 8—10—15 Din. — Prihodnji živinski sejem bo v torek 30. oktobra.

Hmelj

Zatec, 22. okt. Nemška sekcija žateške hmeljarke zveze sporoča, da traja povpraševanje dalje. Promet je bil znaten. Cene so se nadalje uvrstile in znašajo 1650—2050 Kč za 50 kg. Končno razpoloženje je nadalje zelo čvrsto.

Les

Tendenca mlačna. — V jesenski sezoni je povpraševanje po tramih nekoliko popustilo. Če pogledamo nazaj, vidimo, da so se letos iskali in odajali le trami šibkejših dimenzij, medtem ko so debelejših dimenzij zastajale. Ta pojav pa si moramo tolmačiti le na ta način, da Gornja Italija ni kupovala tramov, ker v prejšnji sezoni so se trami debelejših dimenzij oddajali večinoma v Gor. Italijo, dočim so se filerji dobavljali le v Sicilijo, Katanijo ter Levante.

Deske III. in IV. se še vedno iščejo, I. in II. pa znostajajo.

V bukovini se razen male količine testonov ne more ničesar plasirati.

V hrastovini je nekoliko več povpraševanja po podnicah, prav tako se še iščejo suhi orehovi plohi.

Za dva vlada zaradi pričetka zime večje zanimanje, v oglju pa je situacija neizpremenjena.

Filatelija

Nad 3 milijone vredna znamka

Najbolj redka znamka na svetu je British Guiana, znamka angleške kolonije v Južni Ameriki, izdana leta 1856.

Neverjetna je kariera tega koščka papirja, na katerem je zelo primitivno narisana jadrnica, obrobljena s štirimi črtami, opisana z eno latinsko besedo; označena bi morala biti z vrednostjo po 4 Cente, a je pomotoma natisnjeno »One Cent«. Poleg tega pa je ta znamka onečiščena s črnilnim podpisom poštnega uradnika in je zelo grobo obrezana, tako da bi kakšna druga znamka, ako bi bila tako polna raznih napak, sploh izgubila vsako vrednost. Če bi takšen košček papirja prišel v roke lajku, bi ga gotovo vrغل stran. Kljub temu pa je to najdražja znamka, ker je samo ena na vsem svetu.

To znamko je leta 1873, našel mladi Anglež med družinskimi papirji in jo prodal nekemu staremu zbiralcu znamk v Glasgowu za 6 šilingov. Od tega je je leta 1878 kupil neki londonski trgovec znamk za 25 angleških funtov, ki jo je prodal avstrijskemu diplomatu Ferrariju, ki je živel v Parizu.

Ferrari je svojo zbirko podaril državnemu poštnemu muzeju v Berlinu. Ker pa je leta 1917 umrl, je francoska vlada to zbirko zarubila in jo pozneje prodala na dražbi na račun reparacij. Na eni teh dražb je bila naša znamka leta 1922 prodana ameriški milijonarju Arturju Hindu za okrog dva milijona dinarjev. Na ta način je postala ta znamka najdragocenejša in najbolj plačani košček papirja na svetu. Danes se ceni vrednost te znamke na 3 milijone Din. Leta 1930 je bila razstavljena na mednarodni razstavi v Berlinu.

Slovensko filatelistično društvo ima svoje redne društvene sestanke vsako sredo ob pol 9 v posebni dvorani restavracije »Zvezda«. Člani filatelisti in gostje vabljeni.

Naznanila

Liubljana

1 Nočno službo imajo lekarni: mr. Sušnik, Marjini trg 3; mr. Karali, Gosposvetska cesta 4, in mr. Dolinac doč., Rimska cesta 31.

Maribor

Na Slovensko pevsko društvo »Maribor« ima dne 26. oktobra ob 20 v svoji pevski sobi na Slomkovi trgu 30 svoj redni letni občni zbor.

Celje

e Apologetični odsek DMK ima drevi sestanek. Na dnevnem redu je predavanje: Me in nevarnosti okrog nas.

e Ljudsko vseučilišče. Nocoj ob 20 bo predaval na močinskih soli g. univ. prof. dr. Ljudevit Hauptman iz Zagreba o temi: Položaj Evrope leta 1934.

e Glasbena Matica v Celju bo imela svoj redni občni zbor v četrti, 25. oktobra ob 20 v običajni dnevni sobi v učilnici Glasbene Matice, I. nadst.

Naše dijaštvo

Vsem akademikom in akademkinjam naznanjamo, da se prične v nedeljo, 28. oktobra 1934 redna akademska služba boja ob 11 v franciškanski cerkvi. Vse bivaše pevec in pevke prosimo, da se gotovo udeležijo pevske vaje v soboto, 27. oktobra točno ob 18. Priprilite s seboj tudi nove pevce in pevke, katere prav takratno vabimo. Nikogar naj ne bo, ki bi se izgovarjal z nedostojnim izstaj in poštom. Dragi tovariši in varšani, živjite vsaj dve uri na teden Bogu v čast, za izlete in potekite ti bo še preveč časa ostalo. Za vedaj se, da je potekel sladek le za tistega, ki si ga je z delom prislužil; breme pa za onega, ki počiva brez prestanja! — Vodstvo.

Marijina kongregacija akademikov pri oo. jezuitih ima nocoj ob 19,45 svoj redni shod v vladnih prostorih, Zrlinskega cesta 9. Vabimo vse, ki si žele verskega in pravega predora, kakor tudi tovaršne novince, ki so že v sretni poti spoznali moč Marijinega varstva, da se shoda udeležijo. — Prefekt.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Vedel odredbe ministrskega sveta ostane Narodno gledališče zaprto do petka, dne 26. t. m.

DRAMA (Začetek ob 20)

Petek, 26. oktobra: Zaprti.

Sobota, 27. oktobra: Hlapci. Premiera. Red B.

Drama začne svoje delovanje v soboto, 27. t. m., in sicer s Cankarjevo dramo »Hlapci« v režiji g. Cirila Debeveca. Letošnja premiera Cankarjeve drame je za red B.

OPERA (Začetek ob 20)

Petek, 26. oktobra: Svečani žalni koncert v počastitev spomina viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelja. Izven.

Sobota, 27. oktobra: Hoffmannove pripovedke. Premiera. Izven.

Svečani žalni koncert v počastitev spomina viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelja bo v opernem gledališču v petek, 26. oktobra ob 20.

Poizvedovanja

Zlat uhan je bil najden. Dobl se v baraki Košak pri Zmajskem mostu.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 24. oktobra: 12.30 Plošče (resna glasba) 12.50 Poročila 13.00 Čas 18.00 Sokolska ura 18.20 Radijski orkester 19.00 Nacionalna ura: Bitka pri Kumano-vo 19.25 Vojnaška godba 40. pos. 20.30 Premos iz Zagreba: Dubovne prireditve: sodeluje oratorijski zbor s spremljevalnim orgel in Al. Griffa, basista zagr. opere 21.30 Dno: Klavir in harmonij (Svetel in Neffat) 22.00 Čas, poročila, Radijski orkester.

Drugi programi:

ŠREDA, 24. oktobra: Belgrad: 20.00 Nac. ura 20.30 Premos iz Ljubljane — Dunaj: 19.30 Vojnaška godba 21.00 Bukve v jeseni 21.10 Rad. ork. 21.45 Biedermeyer — kvartet — Budimpešta: 19.30 Margareta, opera Gounod 22.30 Jazz 23.30 Cig. glasba — Milan-Trst: 20.45 Plošče 21.30 Veseloliga — Rim-Bari: 20.45 Hei polka, opera, Donizetti — Praga: 19.30 Vojnaška godba 20.30 Simfonija v d-molu, Franek 21.15 Češka glasba — Brno: 20.25 Pesem mrtu. Kalik 20.55 Smrt in Edison, igra — Bratislava: 19.10 Slovenske narodne pesmi 21.30 Francoske pesmi — Varšava: 19.00 Lalka glasba in petje 20.00 Plošče 21.00 Chopinova klav. glasba 21.40 Vok. konc. — Berlin: 20.10 Mlada umetnost 21.30 Berlinske želenice — Vratislava: 19.00 Stari plesi 21.00 Chopinova klav. gl. — Frankfurt: 18.45 Zab. konc. 21.00 Pestra ura — Monako: 19.00 Plesna glasba 21.00 Ukročne trmoglavke, opera, Goetz.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službeiscejo

Šivilja
gre šivat na dom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 12186. (a)

Starejša kuharica
gre kuhat čez dan. Poizve se: Bleiweisova cesta št. 15, III. nadst., vrata 18, levo. (a)

Službodobe

Mesto prodajalke
poštini vrednotnic in mopolnih predmetov v kiosku glavne pošte — razpisujemo. Prosilke morajo biti sirote po umrlem poštnem uslužbencu ali upokojeni poštni uslužbenec. — Pojasnila daje Udruženje poštini uslužbencev, Ljubljana, Grudnovno nabrežje 1 — vsak dan od 8—12. (b)

Zasluzek

Zastopnika
vpeljanega v Ljubljani in okolici, oziroma trgovca s skladiščem išče mlinsko podjetje. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod značko »Mlinsko podjetje« št. 12158. (z)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II.

Vložne knjižice
Prve hrvatske Stedionice Ljubljana — od 5000 do 50.000 Din — kupim. Ponudbe pod »Takoj« št. 12187 upravi »Slovenca«.

Vnajem

Lep ulični lokal
velik, za vsako trgovino ali obrt — oddam. Ciglič, Mestni trg 11, Ljubljana.

Gostilno
oddam na račun ali v najem poštini natakarici. — Naslov v podružnici »Sl.« v Celju. (n)

Stanovanja

Trisobno stanovanje
komfortno — se odda s 1. novembrom. Zarnikova ulica 16-I. (č)

V Mengšu
oddam stanovanje z delavnico za razno obrt. Vprašanja pod »Stanovanja« št. 12087 upravi »Slovenca«. (c)

Enosobno stanovanje
se odda s 15. novembrom. Medvedova 22. (č)

Stanovanje
2 sobi, veranda, pritlikline — v vili — se odda za 1. december mirni stranki. Kettejeva 7. (č)

Prazno sobo
oddam s 1. novembrom za 200 Din. Ciglič, Mestni trg št. 11, Ljubljana. (s)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca«
posrestva ti hitro prodaja, če ne z gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da

Visokoprtil. hiša
novozgrajena, z dvema stanovanjema, se prodaja na Selu, Pokopališka ulica. Poizve se I. Oražem, Selo-Moste. (p)

Trgovska hiša
nova, s praznim stanovanjem in lepim vrtom, v večji fari (sedež občine) na Gorenjskem, se prodaja vsled prezaposlitve. — Vprašati pod značko »Sijajna bodočnost« 12157 v upravi »Slovenca«. (p)

Krasno vilo
dvostanovanjsko, zraven Tivolija v Ljubljani, prodam. Gotovine 110.000 Din, ostalo amortizacija. — Strekljeva 3. (p)

Kupimo

Drobilec za gramoz
stabilni, kupim. Ponudbe na podružnico »Slov.« v Celju pod šifro »Drobilec« št. 12179. (k)

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje
RAFINERIJA DRAGIH KOVIN
Ljubljana, Ilirska ulica 36
Vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Pohištvo

Spalnice
moderne, iz orehove korine, pleskane in kuhinjske opreme ter drugo pohištvo dobite naenkrat pri Andlovic, Komenskega ulica 34. (a)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajalci
a) motorja bi znebil se rad b) kupca bi mnogo prihranil Slovenec najmanjši inšerai

Kislo zelje, repo,
sarmo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavlja vsako množino Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 83 telefon 27-66

Železne postelje
vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravlja naenkrat Stigulec Pavel, Gosposvetska c. 13 (Kolizej) Ljubljana (ll)

KROMPIR

dobavlja tudi v manjših količinah na dom

Gospodarska zveza
Dunajska cesta

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajske c. 6

Kislo zelje, repa
novo, prvovrstno in cele glave za sarmo, v sodčkih, dobavlja po brezkonkurenčni ceni G. Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo 10, telefon 25-91. I

»Singer« šivalni stroj
pogrešljiv, zlata zapetna ura — napredaj. — Sidar, Maribor, Pobrežka c. 9. I

PERNICE

izgotovljene — velikost 180 x 115, iz puhastega perja 220, 300 in 340 Din. la puh pa 450, 550 Din. Garantiramo, solidna postrežba — pri:

RUDOLF SEVER
Marijin trg 2, Ljubljana

Usnjeni suknjiči
pumparce — najboljši nakup A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

VINA

Za težko delo Vam z dobrim vinom postreže

Centralna vinarna v Ljubljani.

Damske klobuke
kupite najugodnejše pri Zofii Laurencič, Mestni trg št. 7. Preoblikovanje zelo poceni. (l)

Zimska jabolka
namizna, sortirana v zabojčkih, in sadno drevje

visoko in pritliko, za jesensko saditev — dobite pri Kmetijski družbi, Ljubljana, Novi trg št. 3. (l)

Ne zdravnik

in ne kemik ne bo ločil falzificirane grenčice od naravne, zato kupujte pri bolni prebavnih organov samo domačo, garantirano naravno, a ceneno Jordan grenčico. Lastnik Rupp, Beograd, Kn. Mihajlova 16. (l)

Potrebščine za krojače

klofe, serže v več barvah, rokavine, kanafas, moleskin, inlet trdo platno, vato in vatelin, žimo, sponke in gumbe v veliki izbiri, vse vrste svil in sukancev

najugodnejše samo
pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (za vodo)
Na veliko Na malo

Kostanjev les

kupuj vsako količino po najvišji ceni
Zlatko Kralj - Zagreb
Giorgičeva ulica 6

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani, krepi, daje živost, regulira delovanje srca in ledvic. Kdorka redno pije, se mu ni bati ne giba ne revme. Ubi se v vseh lekarnah v originalni zavoji po 10 in 50, ali pri zastopniku: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v naravi Din 15.—. Sportniki turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Kmetovalci!

Kupujte domače, ceneno umetno gnojilo **mlete ricinove tropine**, ki vsebujejo zajamčeno najmanj 4,5 do 5,5% dušika. — Dobavlja jih po ceni Din 40— za 100 kg franko vreče, franko tovarna, dokler traja zaloga
Tovarna olja in tropin
HROVAT & KOMP.,
LJUBLJANA, Tyrševa c. 1a/III.

Plise za volane v različnih gubah

Specielni entel oblek, volan, šalov itd.
Ažuriranje — prediskanje.
Vezenje monogramov, zaves, perila.
Navaden fin entel vložkov in tipk. — Hitro, fino in poceni!
Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Štrkelj)

Leopolda Viherja

na njegovi zadnji poti k večnemu počitku in ki so nam ustmeno ali pismeno izrazili sožalje.
Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini in učiteljskemu društvu iz Slovenske Bistrice in njegovemu načelniku g. Tajniku za ganljiv govor, dalje slovenjebistriškemu pevskemu društvu »Lipa« in mariborskemu »Poštnemu Rogu« za krasne nagrobnice, zastopniku Okrajne hranilnice in Sokola, kakor vsem darovalcem mnogobrojnega krasnega cvetja.
Slov. Bistrica, dne 20. oktobra 1934.
Zalujoča obitelj Viherjeva.

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

»Stvar je bila namreč ta,« je nadaljeval škof. »Bilo je leta 1918; spomnite se, kako so vsi pričakovali, ali jih bodo Rdeči ustrelili ali ne. Brez spovedi ni hotel umreti in zato se je meni spovedal. Njegova spoved mi je podrla vero v Boga.«

»Nemogoče!« je rekla mati.

»Pa je vendar tako! Zdel je v svoji sobi v arhijepiskopski palači. Zivel je silno preprosto in prebil skoraj ves čas v molitvi, tako, da sem vsak dan iznova občudoval njegovo svetlost. Nekoč pridem k njemu, da mu posteljem. Ne more vstati, ker je bolan. In reče mi: »Cuj, Volodja, danes bi se ti rad spovedal. Sicer si mlad, toda goreč bogoiskatelj. Glej,« je dejal, »Bog je samo v toliko, v kolikor živi v srcih ljudi. In ljudje so si ga izmislili, da bi si razložili, zakaj se enemu godi dobro, drugemu slabo, da bi tako rekoč nekoliko izravnali pravičnost na tej borni zemlji. Misel o Bogu je najbistroumnejša, kar jih je človek zamislil, in dokazuje, da je človek nekaj drugega nego prasec ali govedo. Kdor ima torej Boga v svojem srcu, ta je dober človek. To je pa tudi vse. Vse drugo o življenju na onem svetu je sleparstvo. Če bi si ljudje ne bili izmislili tudi tega, bi bil mogoč komunizem že davno nastopil in napraviti iz zemlje paradiz.«

Vprašala sem ga: »Kako ste pa mogli ves čas učiti o življenju na onem svetu, če sami niste verovali vanj?«

Odgovoril je: »Zelo enostavno: lagal sem! To je ravno tragično! Da bi ljudi tolažil, sem jih na-

vajal, naj verujejo v prazen nič. Ampak v nebesih ni nič, vse je na zemlji...«

»Vse to ste si izmislili!« je vzkliznila mati.

»In eram vas bodi, da s svojim govorjenjem obrekujejo vladiko Kirila, ki je v resnici svetnik!«

Škof je pa ni poslušal. Bil je že čisto pijan in jezik se mu je zapletal, ko je govoril v se zaveroval:

»Komunizem je edina vera. Kristus je bil prvi komunist. Samo da je on zahteval, naj prostovoljno vse delimo z drugimi, dočim komunisti s silo jemljejo bogatino. Komunisti vrše Kristusovo zapoved!« je dejal arhijepiskop Kiril.

»Tega ni dejal, to je laž!« je rekla mati. »Čemu pa je umrl mučeniške smrti, če je tako mislil? Saj bi mu bilo treba samo, da postane komunist! In eploh, čemu se je spovedoval vaega tega vam, če ni imel nikakršne vere?«

»Čemu? Povsem enostavno! Arhijepiskop Kiril je hotel tudi v smrti varati vse, ki jih je varal v življenju, in meni se je spovedal, ker me je hotel napraviti za svojega naslednika. Pojdi, mi je dejal, in odpiraj ljudem oči!«

»Laž! Laž!« je kriknila mati razkačeno. »Ko bi bil vedel, kakšen človek ate, bi se raje sam končal, nego da bi vam izročil svojo čredo. Saj se kristjan ni! Vi ste pogani!«

Škof ni poslušal matere, ampak je bebeljal z vedno težjim jezikom:

»In po štirih dneh so prišli Rdeči in ga odvedli v smrt. Tedaj me je še enkrat blagoslovil in mi je dejal: »Popravi, kar sem zagrešil v svojem blodnomiselnju, bodi zastopnik »Žive cerkve«, kakor sem bil jaz zastopnik »Mrtve cerkve!« In še istega dne so ga živega zakopali...«

Nekaj časa je molčal; medtem pa je zopet zvrnil kozarec. Potem je bebeljal dalje:

»Kristus in Platon sta bila sploh največja sleparja. Platon, ker je ljudem lagal o svetu idej, Kristus, ker nam je pripovedoval o nebesih namesto o zemlji. Lenin, to je bil pravi ustanovnik vere! Lenin je ljubil človeštvo, ko je zamislil svoje ideje. To je bila ljubezen! In le ljubezen je vse, ljubezen!«

»In zato ste se bržkone tretjič oženili?« ga je razkačila mati.

Škof je počasi okrenil glavo proti materi, jo pogledal s čudnim usmevom in rekel:

»Da, prav radi tega! Ravno poltarna ljubezen je višek ljubezni, zakaj ona nudi največjo slast, in kar nudi slast, je dobro! Zato je tudi komunizem najboljša religija, ker dovoljuje človeku, da si na zemlji išče slasti, kolikor hoče, brez omejitve... Komunizem...«

Pogledala sem mu v blede oblčje s temnordečimi pegami in očmi, ki je iz njih žarela pijanost in blaznost, in domislila sem se, da ljudje eplošno šušljajo, da je škof aktivni član GPU-ja, da so bili že mnogi zaradi njegovih denuncijacij zaprti in ustreljeni...

Škof je pil, pil in postajal vedno bolj pijan.

»Arijadnočka, pridi sem, golobičica moja,« je bebeljal klical Arijadno Arkadjevno. »Pridi, sedi k meni in beri mi kaj iz evangelija... najlepša, najduhovitejša knjiga je evangelij...«

Hipoma se je zdrnil, ko da se hoče malo iztrezniti, in je rekel glasno:

»In tisto o arhijepiskopu Kirilu sem si seveda izmislil!«

Takoj je zopet omahnil nazaj in momljal dalje:

»Neprestano vidim v sanjah tega prokletega etarca... neprestano mi govori o starih mehovih in novem vinu... prinesi mi vendar evangelij,

Arijadnočka...! O, ko bi ga mogel pozabiti, stara rega svetnika...«

Škof je govoril vedno tiše, beseda mu je vedno bolj zastajala, in ko je prišla Arijadna Arkadjevna z evangelijem, je že spal, z glavo naslonjen na mizo...

Ko smo odšli, je bila mati silno razkačena.

»Slepar, hudobec!« je ponavljala neprestano; ničesar drugega ni mogla spraviti iz sebe.

Jaz sem molčala. Nisem mogla urediti svojih vtisov. V škofovi glavi je bilo vse narobe in strasno, so morale biti pregrehe, ki so bile povod njegovi zmedenosti. Eno pa je gotovo: on ima vpliv na mnogo ljudi in jih vodi, kamor hoče. Rusija, uboga Rusija! V kakšnih rokah je tvoja usoda!

17. novembra 1934

Zdi se mi, da izmed vseh profesorjev najbolj trpi pod duševnim pritiskom boljševikov profesor Bjeloborodov. Danes zvečer je bil pri nas, bleč, mršav, podoben človeku, ki stoji na robu prepada.

Z očmi, uprtimi v namizni prt, je govoril o komunizmu, ne da bi koga pogledal, skoro ko da bere predavanje:

»Komunisti so čisto svoje vrste ljudje. Najbolj me jezi, da so prepričani, da so dokončno za vse čase rešili vprašanje o smislu življenja in še težje vprašanje, kako naj živimo. In njihova rešitev, njihova resnica je tako neskončno enostavna, tako neskončno primitivna, kakor so sami; zakaj vsi izmed njih, tudi »najrazboritejši« niso prav za prav nič drugega ko »zlovoljni omejenec«, kakor že Pristojevski imenuje revolucionarje. Toda ravno v njihovi duševni omejenosti, v njihovi primitivnosti je njihova moč, kajti velika množica nikdar ne sprejme prave resnice, ampak le tisto, ki je primerna njihovi omejeni domljivosti.